

Ontwerp-omgevingsvisie Heeze-Leende 2040

Nota Zienswijzen

Samenvatting en beantwoording zienswijzen

Omgevingsvisie Heeze-Leende

Inleiding

Vanaf 21 oktober 2022 t/m 01 december 2022 heeft de ontwerp-omgevingsvisie Heeze-Leende ter inzage gelegen.

Tijdens deze periode is door in totaal 65 personen en instanties een reactie ingediend. De NAW-gegevens van natuurlijke personen zijn niet weergegeven, omdat deze beschermd zijn op grond van de Wet bescherming persoonsgegevens. Veel reacties bevatten meerdere zienswijzen op verschillende onderdelen van de ontwerp-omgevingsvisie. In deze Nota Zienswijzen is de samenvatting en beantwoording van de zienswijzen opgenomen. Ook is aangegeven of de zienswijze heeft geleid tot een aanpassing van de omgevingsvisie.

Nr. 1			Gemeente Someren
	Samenvatting	Er is een reactie gegeven, maar geen concrete zienswijze ingediend.	
	Beantwoording	xx	
	Aanpassing	xx	
Nr. 2			Netbeheerder Enexis
	Samenvatting	Indiener heeft een eigen Bouwstenendocument toegestuurd. Er is geen concrete zienswijze op de ontwerp-omgevingsvisie.	
	Beantwoording	De gemeente heeft de 'Bouwstenen' ter kennisgeving aangenomen.	
	Aanpassing	Er is geen aanleiding tot aanpassing van de ontwerp-omgevingsvisie.	
Nr. 3			indiener 1
	Samenvatting	Er is een reactie gegeven, maar geen concrete zienswijze ingediend.	
	Beantwoording	xx	
	Aanpassing	xx	
Nr. 4			indiener 2
	Samenvatting	1. Indiener geeft aan dat er een tekort aan woningen is en dat 'bouwen, bouwen' het motto zou moeten zijn. Indiener geeft aan dat de Breedvennen (inclusief evenemententerrein) een mogelijke woningbouwlocatie is in Leende. Indiener geeft verder aan dat in Sterksel nu geen extra woningbouw nodig is en dat in Leenderstrip wel mogelijkheden moeten zijn om in de eigen woonbehoefte te kunnen voorzien (enkele woningen per jaar). 2. Indiener geeft aan dat het gebied Molenberg (langs de snelweg A2) kansen biedt voor de huisvesting van bedrijvigheid in milieucategorie 3.2. of hoger. Bedrijven in deze hogere categorie kunnen dan vanaf bebouwde kom/buitengebied naar dit nieuwe bedrijventerreinen worden verplaatst, waar ze ruimtelijk ook thuishoren. 3. Indiener geeft aan dat het sluisverkeer door de A2/A67 en filevorming door de spoorwegovergang al jaren een probleem is in het centrum van Heeze en Leende. Indiener geeft aan dat uit onderzoek blijkt (1996) dat voor een goede verblijfsruimte niet meer dan 7000 voertuigen per etmaal door Kapelstraat en Jan Deckerstraat (Heeze) mogen en voor de Dorpsstraat (Leende) geldt een maximum van 6500 voertuigen per etmaal. Indiener geeft aan dat het doortrekken van de Randweg richting De Poortmannen noodzakelijk is en dat het herinrichten van de centrumwegen een nutteloze investering is. Autoverkeer richting Sterksel en Someren moet verplicht worden om gebruik te maken van de Randweg. 4. Indiener geeft aan dat wel gebruik blijven maken van spoorwegovergang 't Heike en niet van de spoorwegovergang bij Leenderweg. Een voorwaardelijke verplichting van een tunnel bij 't Heike lijkt de indiener overbodig. 5. Indiener geeft aan dat in de toekomst de Boelakkers moet worden doorgetrokken over het Kempenhaeghe-terrein achter sportpark Het Lambrek door naar de Somerenseweg. 6. Indiener geeft aan dat de Industrierweg ter hoogte van Meulendijks Dakwerken moet worden afgesloten voor autoverkeer voor in- en uitgaand verkeer naar De Poortmannen. En de Somerenseweg moet dan ter hoogte van de Heipolderstraat afgesloten worden voor vrachtverkeer (uitgezonderd bestemmingsverkeer).	

		7. Indiener geeft aan dat de gemeente zicht moet inzetten om op de snelweg A2 – vanaf de Valkenswaardsweg – ook een driebaansnelweg gerealiseerd te krijgen. Indiener geeft aan dat de gemeente wellicht een financiële bijdrage kan leveren, ter activering. 8. Indiener geeft aan dat goed overleg met agrariërs noodzakelijk is, met het oog op de nodige aanpassingen van agrarische bedrijven in de buurt van Natura2000.
	Beantwoording	1. De gemeente geeft aan dat zij uitgaat van een beperkte rol voor Heeze-Leende in de woningbouwopgave van de Brainportregio. De bijdrage van Heeze-Leende aan de schaalsprong is namelijk vooral gericht op het bieden van een aantrekkelijk (recreatief, natuurrijk) landschap. Daarnaast is het behoud van het bestaande karakter van de dorpen een belangrijk uitgangspunt. De provincie Noord-Brabant heeft een aantal locaties aangewezen als ‘verstedelijking afweegbaar’ (2004). De gemeente heeft zich in de ontwerp-omgevingsvisie niet uitgesproken over al deze locaties, met uitzondering van de locatie Breedvennen (inclusief het evenemententerrein): dit is voor de gemeente, na inbreiding, Kloostervelden & de Bulders, de meest geschikte locatie voor woningbouw-uitbreiding aan de rand van de kern. Een eerste verkenning hiertoe is reeds gestart. Zie verder de algemene toelichting op ‘provinciale locatie verstedelijking afweegbaar bij Kloostervelden’ en de algemene toelichting op ‘ontwikkelingsmogelijkheden in Leenderstrijp’ 2. Zie de beantwoording van punt 11 en punt 12 in zienswijze nummer 54. 3. De gemeente stelt in de omgevingsvisie als ambitie om toe te werken naar een motorverkeersluwe inrichting van de dorpscentra en het versterken van haar functie als verblijfsgebied. - In dit kader wordt in Heeze inderdaad gekeken naar het doortrekken van de Randweg richting De Poortmannen. Hiervoor zijn op dit moment diverse tracés in onderzoek. Wanneer deze verbinding is gerealiseerd, kan het verbod op doorgaand vrachtverkeer in het centrum van Heeze worden uitgebreid. Voor overig gemotoriseerd verkeer zet de gemeente in op ontmoediging van het gebruik van de route door het centrum van Heeze als doorgaande route. Een daadwerkelijk verbod is niet handhaafbaar. De herinrichting van het centrumgebied tot verblijfsgebied, zal het overig doorgaand verkeer wel stimuleren om gebruik te maken van de Randweg in plaats van de route door het centrum. - Als de nieuwe route van Samen mee naar de A2 gereed is, zal in het centrum van Sterksel ook een vrachtwagenverbod ingesteld worden en wordt de maximumsnelheid teruggebracht worden naar 30 km/u. - Als de Centrale As aangelegd is, zal in het centrum van Leende een vrachtwagenverbod ingesteld worden. Door aan andere inrichting van het centrumgebied zal daarnaast het overig doorgaand verkeer gestimuleerd om gebruik te maken van de Centrale As in plaats van de route door het centrum. 4. De gemeente werkt in samenwerking met ProRail aan een volwaardige spoorwegovergang (gelijk of ongelijkvloers) nabij De Poortmannen ten behoeve van de Centrale As. De opwaardering van de spoorwegovergang bij 't Heike is inderdaad één van de opties. De gemeente is momenteel in gesprek met ProRail over de verschillende opties. Hierin is de opheffing/afwaardering van andere spoorwegovergangen bespreekbaar. De gemeente past dit aan in de omgevingsvisie. 5. De gemeente geeft in de omgevingsvisie aan dat wordt gekeken naar de mogelijkheden om de Randweg door te trekken naar bedrijventerreinen De Poortmannen en van daaruit door te trekken naar de Somerenseweg. In de afgelopen jaren is daarbij ook de route-variant over het Kempenhaeghe-terrein bekeken. Mede doordat de route dan in/nabij het beekdal komt te liggen, is inmiddels vastgesteld dat deze variant op dit moment welhaast onhaalbaar is.

		6. De gemeente onderschrijft dat, wanneer de Randweg doorgetrokken is naar De Poortmannen en de weg van daaruit doorgetrokken is naar de Somerenseweg, vrachtverkeer via verboden voor niet bestemmingsverkeer, verplicht moet worden om via deze nieuwe route te rijden in plaats van via de Nieuwendijk. De gemeente vindt niet dat het overige verkeer via afsluitingen het gebruik van de Nieuwendijk onmogelijk gemaakt moet worden. De binding tussen het centrumgebied en De Poortmannen zou hier te veel onder leiden. 7. In regionaal verband en vanuit het Rijk wordt gewerkt aan het verbeteren van de doorstroming op de snelwegen A2 en A67. Het betreft een breed en compleet maatregelenpakket voor beide snelwegen, waaronder de mogelijkheid van het verbreden van de snelweg. De gemeente draagt financieel en inhoudelijk bij aan de onderzoeken rondom de maatregelenpakketten. Een eventuele verbreding van de snelweg A2 ligt bij het Rijk en gezien haar prioritering is de verwachting een eventuele uitvoering hiervan op de zeer lange termijn ligt. 8. Zie algemene toelichting op 'transitie landelijk gebied en perspectief voor de landbouw'.
	Aanpassing	1. Aanpassing van de formulering 'Uitbreiden naast transformatie en inbreiding' (p.40). 2. Zie de aanpassing van punt 11 en punt 12 in zienswijze nummer 54. 3. Er is geen aanleiding tot aanpassing van de ontwerp-omgevingsvisie. 4. Aanpassing van de formulering over spoorwegovergang t.b.v. de Centraal As (p.73). 5. Er is geen aanleiding tot aanpassing van de ontwerp-omgevingsvisie. 6. Er is geen aanleiding tot aanpassing van de ontwerp-omgevingsvisie. 7. Er is geen aanleiding tot aanpassing van de ontwerp-omgevingsvisie. 8. Zie algemene toelichting op 'transitie landelijk gebied en perspectief voor de landbouw'.
Nr. 5		
	Samenvatting	1. Indiener vraagt aandacht voor stilte in de natuur, in het bijzonder het Sterkselse stiltegebied rondom Stoeiing en de Pan. Indiener verzoekt om de aangewezen stiltegebieden op te nemen in de omgevingsvisie. 2. Indiener verzoekt de gemeente tot directe aanpak van de overlast van locatie Poort 43. Indiener geeft aan dat er zware milieuovertredingen plaatsvinden en dat de verleende vergunningen (mestvergister en opslaan chemisch afval) voor een onhoudbare situatie zorgen. Indiener geeft aan dat al jaren wordt gewacht op een revisievergunning door de rechtbank. Indiener verzoekt tot sluiting van alle activiteiten op Poort 43.
	Beantwoording	1. De gemeente is het eens met de zienswijze om de aangewezen stiltegebieden door de provincie – de gebieden de Pan, Leenderbos en Strabrechtse Heide – te benoemen in de omgevingsvisie. De aangewezen stiltegebieden stonden al wel op het kaartmateriaal, maar een tekstuele toelichting ontbrak nog. 2. Zie de beantwoording van punt 2 in zienswijze nummer 41.
	Aanpassing	1. Toevoeging van een extra passage 'Aangewezen stiltegebieden' (p.48). 2. Zie de aanpassing van punt 2 in zienswijze nummer 41.
Nr. 6		
	Samenvatting	Indiener maakt bezwaar tegen het uitgangspunt dat de autonome groei in Leenderstrijp wordt opgevangen in bestaande gebouwen of in andere dorpen en dat verdere verdichting niet mogelijk is. Indiener verzoekt om meer woningbouwmogelijkheden, met het oog op het bieden van mogelijkheden aan de middenklasse en jongvolwassenen om in

		Leenderstrip te blijven wonen. Als er niet meer gebouwd mag worden zal het dorp vergrijzen, waardoor het behoud van voorzieningen ook lastiger wordt en er weinig leven meer zal zijn in het dorp. Indiener geeft aan dat er naar zijn mening nog voldoende plek is waar gebouwd kan worden zonder de omgeving en natuur te schaden.
	Beantwoording	Zie algemene toelichting op 'ontwikkelingsmogelijkheden in Leenderstrip'.
	Aanpassing	Zie algemene toelichting op 'ontwikkelingsmogelijkheden in Leenderstrip'.
Nr. 7 Brabant Water		
	Samenvatting	Indiener verzoekt de gemeente om, vanuit haar zorgplicht voor drinkwater, een passage over drinkwater op te nemen in de omgevingsvisie. Indiener doet hiervoor een tekstvoorstel: 'Wij dragen zorg voor de duurzame veiligstelling van de openbare drinkwatervoorziening. Bij ontwikkelingen in de ondergrond zoeken wij naar een goede inpassing met inachtneming van de boringsvrije zone in onze gemeente. wij houden rekening met de verschillende gebruikers van de ondergrond, zoals bijvoorbeeld energie, riolering en drinkwater.'
	Beantwoording	De gemeente is het eens met de zienswijze om een passage op te nemen over drinkwater, in het kader van de gemeentelijke zorgplicht. Doelstelling is dat de waterkwaliteit verbeterd en sowieso niet verslechterd. De zorgplicht rondom de drinkwaterwinning laat zich overigens prima verenigen met de nog te realiseren fietsverbinding Heeze-Aalst (opwaardering bestaande fietsverbinding).
	Aanpassing	Kaartaanpassing: toevoegen drinkwaterwinningsgebieden. Tekstaanpassing: toevoeging van passage 'Gemeentelijke zorgplicht openbare drinkwatervoorzieningen' (p.50).
Nr. 8 indiener 5		
	Samenvatting	Indiener maakt bezwaar tegen de provinciale locatie verstedelijking afweegbaar rondom Kloostervelden. Het verdwijnen van de bosrijke/weide-omgeving zou de karakteristiek van de wijk verstoren.
	Beantwoording	Zie algemene toelichting op 'provinciale locatie verstedelijking afweegbaar bij Kloostervelden'.
	Aanpassing	Zie algemene toelichting op 'provinciale locatie verstedelijking afweegbaar bij Kloostervelden'.
Nr. 9 indiener 6		
	Samenvatting	Indiener verzoekt de gemeente om het bestaansrecht van zijn (lid-)bedrijven - in het buitengebied - te erkennen en om qua omgevingswaarden inpassing te geven aan de opgaven en ontwikkelingen welke voor de bedrijven relevant zijn. Indiener verzoekt de gemeente om mogelijkheden te creëren om bestaande bedrijfslocaties te kunnen ontwikkelen alsook te kunnen uitbreiden, alsmede nieuwvestiging in het buitengebied mogelijk te maken om uitvoering te kunnen geven aan de in de omgevingsvisie vermelde ambities. Door cumela-bedrijven niet naar een industrieterrein te verplaatsen worden mogelijke hinderlijke situaties voorkomen. Ontsluitingswegen nabij een industrieterrein zijn vaak niet op de machines berekend en het werk is meestal in het buitengebied. Tot slot uitnodiging om verder te praten over de ambities.
	Beantwoording	De gemeente geeft aan in het landelijk gebied ruimte te bieden voor de agrarische sector, inclusief aanverwante bedrijven die niet passend zijn op reguliere bedrijventerreinen. Een deel van de achterban van Cumela valt hieronder. Hierbij is het echter wel van belang om richting de toekomst gezamenlijk te kijken naar de invulling van nieuwe ruimteclaims die op het landelijk gebied afkomen (via gebiedsplannen). Het behoud van de kwaliteiten van het waardevolle landschap is hierin een belangrijk uitgangspunt. Voor uitbreiding en nieuwvestiging van (grootschalige) bedrijvigheid in groen, grond en infra sectoren dat geen relatie heeft met de agrarische sector, hanteert de gemeente een 'nee, tenzij' principe. De gemeente hanteert een 'ja, mits'

		principe bij ontwikkelingen als economische drager voor het landelijk gebied (als invulling van vrijkomende agrarische bebouwing), mits kleinschalig en passend in de omgeving.
	Aanpassing	Er is geen aanleiding tot aanpassing van de ontwerp-omgevingsvisie.
Nr. 10 Dorpsraad Sterksel		
	Samenvatting	1. Indiener geeft aan dat de dubbele systematiek van 1. Afwegingskaders met spinnenweb en 2. Milieumengpanelen vraagtekens oproept. Indiener pleit ervoor om te kiezen voor één systematiek (met enkelvoudige onderwerpen) en hierbij 1. aan te sluiten bij de landelijke terminologie: omgevingswaarden, 2. duidelijk aan te geven welke criteria worden gehanteerd in de uitwerking tot normen – bij voorkeur kwantitatief en anders kwalitatief met heldere maatstaven, 3. Aan te geven wat de wettelijke ondergrens (en eventueel bovengrens) is. 2. Indiener pleit ervoor dat de Omgevingstafel betrokken wordt bij het opstellen van een advies aan de raad ten aanzien van het omschrijven van de samenhangende set omgevingswaarden + het ontwikkelen van het normenkader voor het omgevingsplan.
	Beantwoording	1. Zie algemene toelichting op ‘werking van het (milieu)mengpaneel in de omgevingsvisie’. 2. Zie de beantwoording van punt 16 in zienswijze nummer 31.
	Aanpassing	1. Zie algemene toelichting op ‘werking van het (milieu)mengpaneel in de omgevingsvisie’. 2. Zie de beantwoording van punt 16 in zienswijze nummer 31.
Nr.11 indiener 7		
	Samenvatting	1. Indiener verzoekt om evaluatie en bijsturing van de omgevingsvisie vaker op te pakken, om zo een goede richting te kunnen behouden. 2. Indiener maakt bezwaart tegen de provinciale verstedelijkingslocatie rondom Kloostervelden. Indiener geeft aan dat de samenleving en belanghebbenden niet zijn betrokken bij de totstandkoming van de omgevingsvisie en dat er ook veel onduidelijkheid is over de plannen. Verder zet de indiener ook zijn vraagtekens bij de mate waarin rekening is gehouden met een aantal kaders, onder andere: de ecologische hoofdstructuur (EHS) en het maximumaantal woningen in het opgestelde bestemmingsplan – met het oog op een veilige leefomgeving en balans tussen natuur/bebouwing.
	Beantwoording	1. De gemeente onderschrijft de noodzaak om de omgevingsvisie regelmatig te updaten; dit is ook aangegeven in paragraaf 7.4, sluit aan bij de beleidscyclus die de Omgevingswet beoogt en zal nog toegevoegd worden aan de inleiding van de Omgevingsvisie. Er is bewust voor gekozen om de frequentie van deze update niet te bepalen in de visie. Dit zal afhangen van inhoudelijke vraagstukken en ambtelijke capaciteit. 2. Zie algemene toelichting op ‘provinciale locatie verstedelijking afweegbaar bij Kloostervelden’.
	Aanpassing	1. Toevoeging van een passage over de actualisering van de omgevingsvisie in paragraaf 1.1. (p. 9). 2. Zie algemene toelichting op ‘provinciale locatie verstedelijking afweegbaar bij Kloostervelden’.
Nr. 12 indiener 8		
	Samenvatting	Indiener maakt bezwaar tegen de provinciale locatie verstedelijking afweegbaar rondom Kloostervelden.
	Beantwoording	Zie algemene toelichting op ‘provinciale locatie verstedelijking afweegbaar bij Kloostervelden’.
	Aanpassing	Zie algemene toelichting op ‘provinciale locatie verstedelijking afweegbaar bij Kloostervelden’.

Nr.13		indiener 9
	Samenvatting	1. Indiener maakt bezwaar tegen het uitgangspunt dat de autonome groei in Leenderstrijp wordt opgevangen in bestaande gebouwen of in andere dorpen en dat verdere verdichting niet mogelijk is. Indiener geeft aan dat er nog wel bouw mogelijkheden zijn in Leenderstrijp die geen afbreuk doen aan de omgeving. 2. Indiener verzoekt om de mogelijkheden van woningsplitsing van boerderijen te verbreden (niet alleen ten behoeve van mantelzorgverlening) en de mogelijkheden om vrijkomende agrarische bebouwing om te vormen naar wonen. 3. Indiener geeft aan het wenselijk te vinden als er weer bejaardenhuizen/hofjes worden gerealiseerd en het beleid niet te focussen op 'langer thuis blijven wonen'. Zo komen er ook woningen vrij voor jongeren en draagt het dus bij aan het oplossen van de woningnood. 4. Indiener verzoekt om de huidige splitsingsmogelijkheid van zijn kavel op het bestemmingsplan te behouden.
	Beantwoording	1. Zie algemene toelichting op 'ontwikkelingsmogelijkheden in Leenderstrijp'. 2. De gemeente geeft aan in de dorpskernen juist ruimte te bieden aan woningsplitsing (één woonfunctie opsplitsen naar twee of meerdere woonfuncties, binnen de bestaande bouw massa). Op deze manier wordt efficiënt gebruik gemaakt van de bestaande bebouwing binnen de dorpen. Dit geldt ook voor de langgevelboerderijen in Leenderstrijp. De gemeente gaat bij woningsplitsing-initiatieven altijd uit van maatwerk. Het beleid is op dit moment gericht op betaalbaar wonen, mantelzorg is geen expliciet uitgangspunt. Er is daarnaast in het landelijk gebied ruimte voor kleinschalige woonvormen in het kader van het VAB-beleid, mits dit plaatsvindt in een bebouwingsconcentratie of in de buurt van een dorpskern. Het gaat dan concreet om het (deels) verwijderen van de agrarische functie en op het bestaande bouwvlak nieuwe functies toestaan. Hierin is het expliciet niet de bedoeling om extra bouw massa toe te voegen, maar juist het slopen van een substantiële hoeveelheid van de bebouwing op de VAB-locatie. Het VAB-beleid is dus als middel gericht op het vitaal houden van het landelijk gebied en vraagt altijd om maatwerk. 3. In de omgevingsvisie geeft de gemeente aan dat het uitgangspunt is dat woningbouw voorziet in de kwalitatieve woonvraag. De gemeente zet onder andere in op het toevoegen van geschikte woningen voor ouderen (eventueel met zorg), omdat hier behoefte aan is en zodat doorstroming opgang komt. De huidige beleidslijn om langer thuis te blijven wonen is landelijk beleid en daarom staat de gemeente open voor initiatieven die voorzien in de mogelijkheid om langer zelfstandig te blijven wonen. 4. De omgevingsvisie gaat over de langetermijnvisie van de gemeente Heeze-Leende en het bieden van richtinggevend kaders voor activiteiten en ruimtelijke ontwikkelingen. De omgevingsvisie is niet perceelsgebonden en ook niet direct bindend voor de burger. Vanuit de terinzagelegging van de ontwerp-omgevingsvisie gaat de gemeente dan ook niet in individuele verzoeken.
	Aanpassing	1. Zie algemene toelichting op 'ontwikkelingsmogelijkheden in Leenderstrijp'. 2. Aanpassing van de formulering 'Transformatie en inbreiding.. binnen de dorpskernen' (p.40). Aanpassing van de formulering 'mogelijkheden bebouwingsconcentraties' → 'mogelijkheden in het landelijk gebied' (p.40). Aanpassing van de formulering van voorwaarden bij woningbouwinitiatieven in paragraaf 6.2. Dorpskernen (p.65). 3. Er is geen aanleiding tot aanpassing van de ontwerp-omgevingsvisie. 4. Er is geen aanleiding tot aanpassing van de ontwerp-omgevingsvisie.

Nr. 14 indiener 10		
	Samenvatting	Indiener maakt bezwaar tegen de provinciale locatie verstedelijking afweegbaar rondom Kloostervelden. Indiener geeft aan dat hierdoor veel natuur verloren gaat en dat het woongenot sterk zal verminderen.
	Beantwoording	Zie algemene toelichting op 'provinciale locatie verstedelijking afweegbaar bij Kloostervelden'.
	Aanpassing	Zie algemene toelichting op 'provinciale locatie verstedelijking afweegbaar bij Kloostervelden'.
Nr. 15 indiener 11		
	Samenvatting	Indiener maakt bezwaar tegen de provinciale locatie verstedelijking afweegbaar rondom Kloostervelden.
	Beantwoording	Zie algemene toelichting op 'provinciale locatie verstedelijking afweegbaar bij Kloostervelden'.
	Aanpassing	Zie algemene toelichting op 'provinciale locatie verstedelijking afweegbaar bij Kloostervelden'.
Nr. 16 indiener 12		
	Samenvatting	1. Indiener geeft aan dat niet alle boerderijlocaties geschikt zijn voor natuurinclusieve kringlooplandbouw en dat er ook nog geen sluitend verdienmodel is. Indiener maakt bezwaar tegen het feit dat voorbij wordt gegaan aan de bedrijfsontwikkeling richting innovatief, efficiënt en intensief. Indiener geeft aan dat uitbreidingsmogelijkheden in een goede landbouwstructuur en verkaveling nodig zijn voor de verduurzaming van landbouwbedrijven. 2. Indiener verzoekt de gemeente om geen zonnepanelen toe te staan op landbouwgrond. 3. Indiener verzoekt de gemeente om preventieve maatregelen tegen schade door wilde zwijnen mogelijk te houden. Hierbij geeft indiener aan dat afrastering van het leefgebied wenselijk zou zijn.
	Beantwoording	1. Zie algemene toelichting op 'transitie landelijk gebied en perspectief voor de landbouw'. 2. De gemeente is het eens met de zienswijze en geeft aan dat het plaatsen van zonnepanelen op landbouwgrond niet wenselijk is. Met het oog op extensivering van landbouw – in het kader van de transitie landelijk gebied – is het namelijk belangrijk dat goede landbouwgronden inzetbaar blijven. 3. De afgelopen jaren is groot wild (wilde zwijnen en wolf) na vele jaren van afwezigheid teruggekeerd in Heeze-Leende. De gemeente volgt daarbij de wettelijke status van het dier. De wolf heeft een beschermende status. Zolang dat is mag de wolf niet afgeschoten of verjaagd worden. Dierhouders moeten hun dieren daarom zelf beschermen tegen aanvallen van de wolf. De gemeente zal er bij de provincie (het bevoegd gezag voor faunabeleid) voor blijven pleiten dat dierhouders hierin voldoende ondersteund moeten worden en dat schade gecompenseerd wordt. Wilde zwijnen hebben geen beschermde status niet. Zolang dat het geval is, moeten wildbeheereenheden de aanwezige wilde zwijnen bejagen (binnen de mogelijkheden die ze daartoe hebben). Omdat het binnen de huidige mogelijkheden niet mogelijk is om alle wilde zwijnen te bejagen, zal de gemeente er bij de provincie voor blijven pleiten dat schade door wilde zwijnen zoveel mogelijk voorkomen moet worden en dat schade gecompenseerd wordt. Het plaatsen van rasters is daarbij een instrument, met dien verstande dat de rasters zo goed mogelijk in het landschap moeten passen.
	Aanpassing	1. Zie algemene toelichting op 'transitie landelijk gebied en perspectief voor de landbouw'. 2. Aanpassing van de formulering 'Initiatieven voor duurzame energieopwekking' (p. 57). Verwijdering passage 'duurzame energieopwekking in het landelijk gebied' (p.58). 3. Aanpassing van de formulering natuurontwikkeling in paragraaf 6.6. Natuurgebieden en beekdalen (p.81). Aanpassing van de formulering van faunabeheer in paragraaf 6.6 Natuurgebieden en beekdalen (p.81).

Nr. 17		indiener 13
	Samenvatting	1. Indiener verzoekt de gemeente om de groen ingetekende strook langs de Strijper Aa te verwijderen. Indiener geeft aan dat afwaardering van landbouwgrond grote (financiële) gevolgen zou hebben voor de agrarische bedrijven in het gebied. 2. Indiener verzoekt de gemeente en het Waterschap de Dommel om andere mogelijkheden te zoeken voor de functie waterberging of waterhuishouding. Indiener geeft aan diverse opties te hebben besproken met het waterschap. 3. Indiener geeft aan dat vee inscharen in natuurgebieden geen alternatief is, vanwege de groeiende populatie groot wild en mogelijk aanwezige schadelijke planten en kruiden.
	Beantwoording	1. De omgevingsvisie is opgebouwd uit 'deelgebieden'. In de omgevingsvisiekaart is aangegeven onder welk deelgebied elke locatie in de gemeente hoort. De groen ingetekende locaties vallen onder het deelgebied 'Natuurgebieden en beekdalen'. Om de contouren van het deelgebied te bepalen is gebruik gemaakt van de provinciale kaart. Alle gebieden die in de provinciale omgevingsverordening als Natuurnetwerk Brabant ingetekend zijn, zijn in de gemeentelijke omgevingsvisiekaart als deelgebied 'Natuurgebieden beekdalen' ingetekend. Alle gronden die in de omgevingsvisiekaart groen ingetekend zijn, hebben op grond van het provinciaal beleid dus al een natuurbestemming. Hiermee zorgt de gemeentelijke omgevingsvisie niet voor afwaardering van de door de indiener bedoelde gronden. Dat is eerder al gebeurd door een hogere overheid. 2. De gemeente is van mening dat bij inrichtingsplannen om tot klimaatrobuuste watersystemen te komen, deze zoveel mogelijk samen met de omgeving en gebruikers gemaakt moeten worden. Het streven moet daarbij zijn om naast een klimaatrobuust watersysteem, ook andere functies in de beekdalgebieden te houden, mits deze passen in het klimaatrobuust watersysteem (water als ordenend principe). 3. De gemeente geeft aan dat dat het inscharen van vee in natuurgebieden slechts een van de voorbeeldmaatregelen is die zijn benoemd in de ontwerp-omgevingsvisie, als invulling van de transitie naar natuurinclusieve landbouw. Naar inzien van de gemeente maakt de aanwezigheid van (groot) wild deze maatregel niet onmogelijk.
	Aanpassing	1. Er is geen aanleiding tot aanpassing van de ontwerp-omgevingsvisie. 2. Titel- en tekstaanpassing formulering 'Klimaatrobuust bodem- en watersysteem' (p. 50). Tekstaanpassing formulering klimaatrobuuste beekdalen in paragraaf 6.6. Natuurgebieden en beekdalen (p.81). 3. Er is geen aanleiding tot aanpassing van de ontwerp-omgevingsvisie.
Nr. 18		indiener 14
	Samenvatting	Indiener maakt bezwaar tegen de provinciale locatie verstedelijking afweegbaar rondom Kloostervelden. Indiener geeft aan dat de ruimte en rust in de woonomgeving erg belangrijk zijn, ook vanwege het gebruik maken van de voorzieningen van Kempenhaeghe en Berkenschutse.
	Beantwoording	Zie algemene toelichting op 'provinciale locatie verstedelijking afweegbaar bij Kloostervelden'.
	Aanpassing	Zie algemene toelichting op 'provinciale locatie verstedelijking afweegbaar bij Kloostervelden'.
Nr. 19		indiener 15
	Samenvatting	Indiener maakt bezwaar tegen de provinciale locatie verstedelijking afweegbaar rondom Kloostervelden.
	Beantwoording	Zie algemene toelichting op 'provinciale locatie verstedelijking afweegbaar bij Kloostervelden'.
	Aanpassing	Zie algemene toelichting op 'provinciale locatie verstedelijking afweegbaar bij Kloostervelden'.

Nr. 20. indiener 16		
	Samenvatting	Indiener maakt bezwaar tegen de provinciale locatie verstedelijking afweegbaar rondom Kloostervelden. Indiener geeft aan dat hij de natuur om Kloostervelden graag behouden ziet.
	Beantwoording	Zie algemene toelichting op 'provinciale locatie verstedelijking afweegbaar bij Kloostervelden'.
	Aanpassing	Zie algemene toelichting op 'provinciale locatie verstedelijking afweegbaar bij Kloostervelden'.
Nr. 21 indiener 17		
	Samenvatting	1. Zie de samenvatting van zienswijze nummer 17. 2. Indiener geeft aan dat als bestemmingswijzigingen doorgang vinden, de financiële gevolgen wat de indiener betreft de verantwoordelijkheid is van de gemeente en/of het Waterschap.
	Beantwoording	1. Zie de beantwoording van zienswijze nummer 17. 2. De omgevingsvisie gaat over de langetermijnvisie van de gemeente Heeze-Leende en het bieden van richtinggevende kaders voor activiteiten en ruimtelijke ontwikkelingen. De omgevingsvisie is niet perceelsgebonden en ook niet direct bindend voor de burger.
	Aanpassing	1. Zie de aanpassing van zienswijze nummer 17. 2. Er is geen aanleiding tot aanpassing van de ontwerp-omgevingsvisie.
Nr. 22. indiener 18		
	Samenvatting	Indiener maakt bezwaar tegen het uitgangspunt dat de autonome groei in Leenderstrip wordt opgevangen in bestaande gebouwen of in andere dorpen en dat verdere verdichting niet mogelijk is. Indiener doet verzoek tot het mogelijk maken van meer woningbouwmogelijkheden in Leenderstrip, met het oog op het leefbaar houden van het gebied. Indiener geeft aan dat er behoefte is aan woonmogelijkheden voor jongeren en ook passende woonruimte voor ouderen (kleiner, zelfstandig/groepsvorm). Dit draagt ook bij aan de doorstroming. Indiener noemt een aantal locaties waar woningbouw mogelijk zou zijn.
	Beantwoording	Zie algemene toelichting op 'ontwikkelingsmogelijkheden in Leenderstrip'.
	Aanpassing	Zie algemene toelichting op 'ontwikkelingsmogelijkheden in Leenderstrip'.
Nr. 23 indiener 19		
	Samenvatting	Zie de samenvatting van zienswijze nummer 17.
	Beantwoording	Zie de beantwoording van zienswijze nummer 17.
	Aanpassing	Zie de aanpassing van zienswijze nummer 17.
Nr. 24. indiener 20		
	Samenvatting	1. Indiener maakt bezwaar tegen het uitgangspunt dat de autonome groei in Leenderstrip wordt opgevangen in bestaande gebouwen of in andere dorpen en dat verdere verdichting niet mogelijk is. Indiener verzoekt tot het verruimen van de woningbouwmogelijkheden in Leenderstrip, zodat ook startende uit het dorp er kunnen blijven wonen. Dit is volgens de indiener ook in het belang van de leefbaarheid – behoud voorzieningen en tradities. 2. Indiener geeft aan dat zij in de toekomst gebruik op eigen perceel een kleinere woningen zouden willen bijbouwen en dat dit met de huidige uitgangspunten niet mogelijk is.
	Beantwoording	1. Zie algemene toelichting op 'ontwikkelingsmogelijkheden in Leenderstrip'.

		2. De omgevingsvisie gaat over de langetermijnvisie van de gemeente Heeze-Leende en het bieden van richtinggevende kaders voor activiteiten en ruimtelijke ontwikkelingen. De omgevingsvisie is niet perceelsgebonden en ook niet direct bindend voor de burger. Vanuit de terinzagelegging van de ontwerp-omgevingsvisie gaat de gemeente dan ook niet in individuele verzoeken.
	Aanpassing	1. Zie algemene toelichting op 'ontwikkelingsmogelijkheden in Leenderstrijp'. 2. Er is geen aanleiding tot aanpassing van de ontwerp-omgevingsvisie.
Nr. 25 indiener 21		
	Samenvatting	1. Indiener maakt bezwaar tegen de provinciale locatie verstedelijking afweegbaar rondom Kloostervelden. Indiener geeft aan dat woningbouw leidt tot meer verkeersoverlast, verstoring van de natuur – open landschap en bosrijke omgeving (juist van ecologische waarde en omgevingswaarden voor inwoners) en verstoring van de leefbaarheid van bewoners van Kempenhaeghe (concept omgekeerde integratie in geding). 2. Indiener geeft aan dat woning(bouw)mogelijkheden in vrijkomende agrarische bebouwing/percelen wenselijk zou zijn. 3. Indiener geeft aan dat een apart fietspad langs de Albertlaan en oversteekpunten voor fiets- en voetverkeer in het dorpscentrum van Sterksel wenselijk zijn, met het oog op de verkeersveiligheid.
	Beantwoording	1. Zie algemene toelichting op 'provinciale locatie verstedelijking afweegbaar bij Kloostervelden'. 2. Zie de beantwoording van punt 2 in zienswijze nummer 13. 3. Het uitgangspunt van de gemeente is dat autoverkeer over de Albertlaan gaat en dat fiets- en voetverkeer de mogelijkheid heeft om de route over de Ten Brakeweg te nemen. Een investering in een apart fietspad langs de Albertlaan is dan ook geen beleidsvoornemen. Verder heeft de gemeente aan het begin van 2022 al een aantal maatregelen getroffen voor de verkeersveiligheid in het centrum van Sterksel. Als de nieuwe route van Samen mee naar de A2 klaar is, wordt de snelheid in Sterksel teruggebracht van 50 naar 30 km/u en wordt een verbod voor doorgaand vrachtverkeer ingevoerd.
	Aanpassing	1. Zie algemene toelichting op 'provinciale locatie verstedelijking afweegbaar bij Kloostervelden'. 2. Zie de aanpassing van punt 2 in zienswijze nummer 13. 3. Er is geen aanleiding tot aanpassing van de ontwerp-omgevingsvisie.
Nr. 26 indiener 22		
	Samenvatting	Zie de samenvatting van zienswijze nummer 17.
	Beantwoording	Zie de beantwoording van zienswijze nummer 17.
	Aanpassing	Zie de aanpassing van zienswijze nummer 17.
Nr. 27 indiener 23		
	Samenvatting	Indiener maakt bezwaar tegen het uitgangspunt dat de autonome groei in Leenderstrijp wordt opgevangen in bestaande gebouwen of in andere dorpen en dat verdere verdichting niet mogelijk is. Indiener geeft aan dat er woonmogelijkheden moeten zijn voor de middenklasser en jongvolwassenen om in Leenderstrijp te blijven wonen. Dit draagt bij aan het leefbaar houden van het gebied en behoud van voorzieningen. Indiener geeft aan dat er naar zijn mening nog voldoende plek is waar gebouwd kan worden zonder de omgeving en natuur te schaden.
	Beantwoording	Zie algemene toelichting op 'ontwikkelingsmogelijkheden in Leenderstrijp'.
	Aanpassing	Zie algemene toelichting op 'ontwikkelingsmogelijkheden in Leenderstrijp'.

Nr. 28 indiener 24		
	Samenvatting	Zie de samenvatting van zienswijze nummer 31.
	Beantwoording	Zie de beantwoording van zienswijze nummer 31.
	Aanpassing	Zie de aanpassing van zienswijze nummer 31.
Nr. 29 indiener 25		
	Samenvatting	1. Indiener geeft aan te hopen dat bij toetsing van initiatieven voor ruimtelijke ontwikkelingen de omgevingsvisie richtinggevend is 'naar de geest van het verhaal' en niet naar de 'letter van de tekst'. 2. Indiener verzoekt de gemeente om zich te conformeren aan de doelstelling om te werken aan een transitie richting natuurinclusieve landbouw en bij voorkeur grondgebonden kringlooplandbouw. Indiener geeft aan dat het belangrijk is om als gemeente de juiste randvoorwaarden hierbij te stellen. Het gaat dan onder andere om: 1. Verkaveling. Ontwikkelingen mogen niet ten koste gaan van de landbouwstructuur. 2. Wonen of andere conflicterende activiteiten in de buurt van agrarische bedrijven niet toestaan. 3. De bereikbaarheid van de bedrijfslocaties waarborgen.
	Beantwoording	1. De omgevingsvisie gaat over de langetermijnvisie van de gemeente Heeze-Leende en het bieden van richtinggevende kaders voor activiteiten en ruimtelijke ontwikkelingen. De omgevingsvisie is niet perceelsgebonden en ook niet direct bindend voor de burger. Initiatieven worden straks onder de Omgevingswet in eerste instantie getoetst aan de juridische regels van het omgevingsplan. Mocht er sprake zijn van een initiatief dat niet past binnen het omgevingsplan, dan is de omgevingsvisie het kader aan de hand waarvan afgewogen wordt of het initiatief voldoende aanleiding geeft om van het omgevingsplan af te wijken. Hierbij moet een balans gevonden worden tussen het beschermen en benutten van de fysieke leefomgeving. 2. Zie algemene toelichting op 'transitie landelijk gebied en perspectief voor de landbouw'.
	Aanpassing	1. Er is geen aanleiding tot aanpassing van de ontwerp-omgevingsvisie. 2. Zie algemene toelichting op 'transitie landelijk gebied en perspectief voor de landbouw'.
Nr. 30 indiener 26		
	Samenvatting	Indiener maakt bezwaar tegen de provinciale locatie verstedelijking afweegbaar rondom Kloostervelden. Indiener geeft aan dat het bebouwen van het bosgebied sterke afbreuk doet aan het landelijke uiterlijk van het dorp en afbreuk doet aan het woonplezier.
	Beantwoording	Zie algemene toelichting op 'provinciale locatie verstedelijking afweegbaar bij Kloostervelden'.
	Aanpassing	Zie algemene toelichting op 'provinciale locatie verstedelijking afweegbaar bij Kloostervelden'.
Nr. 31 IVN Heeze-Leende		
	Samenvatting	1. 1.1.: Indiener stelt dat een looptijd van de visie tot 2030 realistischer zou zijn. Daarnaast zou de indiener graag zien dat duidelijk in de omgevingsvisie staat dat deze enerzijds een toekomstbeeld schets, en anderzijds vanaf heden richtinggevend is voor besluitvorming. 2. 2.1.: Indiener pleit ervoor dat de gemeente het Schone Lucht Akkoord ondertekend. 3. 2.2.: Indiener wijst erop dat zowel de provincie als de MRE concretere doelen stellen voor wat betreft het terugdringen van geur en andere emissies. Indiener pleit ervoor om maximaal in te zetten op het substantieel terugdringen van de overlast

		van geur en andere emissies, en daarbij concrete streefnormen te hanteren en rekening te houden met cumulatie en afstand tot woongebied en kwetsbare natuur. 4. 2.3.: Indiener vraagt om duidelijkheid over kaders rondom schaalvergroting in de agrarische sector. Indiener pleit voor areaalvergroting van landbouw ten behoeve van extensivering en verzoekt de gemeente om de veedichtheid niet te laten verhogen (door schaalvergroting of intensivering). 5. 2.4.: Indiener verzoekt om het voorzorgsbeginsel toe te passen en concrete criteria op te nemen in de visie waarmee activiteiten (zoals gebruik chemische bestrijdingsmiddelen) die substantieel nadelige effecten hebben op de kwaliteit van bodem, water en lucht op voorhand voorkomen wordt. 6. 3.1 en 3. 2.: Indiener pleit ervoor om de omgevingsvisie in de beginfase voortdurend (1x per jaar) te actualiseren en aan te passen aan herziene landelijke, provinciale, regionale beleidskaders en nieuwe interne ontwikkelingen/inzichten. Indiener verzoekt om alle tussentijdse aanpassingen van de omgevingsvisie direct op te nemen in een 'programma', als voorloper op de herziening van de omgevingsvisie. 7. 4.1. en 4.2.: Indiener pleit ervoor om het belang van de kwaliteit van bodem en water, en waar nodig ook het herstel daarvan, op te nemen als beleidskader in de omgevingsvisie. Indiener verzoekt daarnaast om dit belang direct te vertalen in het milieumengpaneel door toekenning van een maximale waarde voor bodem- en waterkwaliteit in alle gebieden. 8. 5.1.: Indiener stelt dat de criteria en normen die worden genoemd in de omgevingsvisie niet concreet of specifiek genoeg zijn. Indiener verzoekt dan ook om concrete criteria op te nemen die van belang zijn bij de beleidsafweging in een bepaald deelgebied. Deze criteria kunnen later als exacte normen in het omgevingsplan worden uitgewerkt. 9. 5.2.: Indiener pleit ervoor om in plaats van 'ambities' het begrip 'omgevingswaarden' te hanteren, aansluitend bij de terminologie van het Rijk. Indiener verzoekt daarnaast om bij de beschrijving van de gewenste kwaliteit in te zetten op enkelvoudige terreinen in plaats van combinaties van meerdere terreinen. 10. 6.1. en 6.2.: Indiener pleit voor opname van een objectieve harde ondergrens in de milieumengpanelen en een concrete streefnorm voor de bovengrens. Indiener verzoekt om de standaardwaarden van het Rijk als ijkpunt in het milieumengpaneel te zetten en dan aan te geven in hoeverre je als gemeente daarvan afwijkt, en wanneer dit resultaat voor een gebied bereikt moet zijn. 11. 7.1., 7.2. en 7.3.: Indiener pleit ervoor dat een dergelijk normenkader (afwegingskader – webdiagram) samen met het milieumengpaneel opgesteld wordt op advies van de Omgevingstafel, op basis van concrete data uit een actuele nulmeting. Indiener vindt het hierbij van essentieel belang dat omgevingswaarden, beschreven en weergegeven als ambitie en/of als normenkader in het milieumengpaneel, in één enkelvoudige heldere systematiek worden uitgedrukt. Bij voorkeur kwantitatief en anders kwalitatief met heldere maatstaven als criteria. Hierbij verzoekt de indiener om helder te zijn over de omgevingswaarden door hogere overheden worden voorgeschreven, en welke vrijheden er zijn voor de gemeente + inzet die daarbij hoort: inspanningsverplichting of resultaatsverplichting, voor welke gebieden en binnen welke termijn. 12. 8.1.: Indiener pleit voor een duidelijke omschrijving in de omgevingsvisie van de natuurgebieden: zowel Natura2000-gebieden, maar ook de Natuurnetwerk Brabant gebieden en andere relevante natuurgebieden. 13. 8.2. en 8.3.: Indiener pleit voor bescherming van natuurgebieden (ook natuurgebieden zonder Natura2000-status). Hieronder valt bijvoorbeeld ook uitsluiting van duurzame energieopwekking in natuurgebieden. Daarnaast pleit de indiener ook voor bescherming/herstel van natuur buiten de natuurgebieden – in het landelijk gebied en de dorpskernen.
--	--	---

		14. 8.4.: Indiener pleit voor beleid gericht op een sterke vermindering van belastende emissies voor natuurgebieden. Indiener pleit hierbij voor een aanpak direct aan de bron: indammen van de emissies zelf of het inperken van de activiteit die de emissie veroorzaakt. 15. 8.5.: Indiener pleit voor een vermindering van de recreatiedruk op de natuur door spreiding van de instappunten en de toegangen tot recreatieve routes en het vermijden van recreanten in kwetsbare delen van de natuur. 16. 8.6.: Indiener stelt voor om door de Omgevingstafel een advies aan de raad uit te laten brengen over het waardenscala (in balans bescherming en benutting). Daarbij stelt de indiener voor om de GGD te raadplegen omtrent gezondheidseffecten. 17. 8.7.: Indiener pleit ervoor om bij nieuwe woningbouwinitiatieven voorrang te geven aan het hergebruik van bestaande bebouwing of bebouwde ruimte, zowel binnen als buiten de bebouwde kom (VABs). Indiener verzoekt daarbij om rekening te houden met de groenstructuur/robuust groen. 18. 8.8.: Indiener geeft aan dat er steeds meer kritiek komt op de RvR-regeling. Indiener is eerder voorstander van hergebruik van vrijkomende agrarische bebouwing voor het realiseren van woonruimte (in ruil voor het inleveren van dierrechten en in combinatie met robuuste natuurontwikkeling). 19. 8.9.: Indiener maakt bezwaar tegen de aangewezen locaties 'verstedelijking afweegbaar'. Indiener wijst erop dat deze claims vaak tegenstrijdig zijn aan de omgevingsvisie en roept de gemeente op met alternatieven te komen. 20. 9.1.: Indiener geeft aan dat naast het stimuleren van de transitie naar natuurinclusieve landbouw en het bevorderen van lokaal grondgebonden kringlooplandbouw, ook gedacht moet worden aan het vastleggen van CO2 door aanplant van bomen, het bevorderen van andere teelten en het gebruik van andere bio-based (bouw)materialen. 21. 9.2.: Indiener pleit voor aanleg van nieuwe vennen, herstel van oude vennen, of uitbreiding van bestaande vennen voor waterberging in combinatie met zon-meedraaiende drijvende zonnepanelen. 22. 10.1: Indiener verzoekt de gemeente om het uitgangspunt 'de vervuiler betaalt' ook als uitgangspunt te nemen ten aanzien van handhaving. 23. 10.2.: Indiener pleit voor een scheiding bij de Omgevingsdienst in het adviseren bij verlening van vergunningen en de afhandeling van klachten en het handhavend optreden. 24. 11.1.: De indiener heeft een bijlage toegevoegd met 10 verbeterpunten voor de bestuursperiode 2022-2026. Indiener geeft aan dat deze brief al eerder naar de gemeente is verstuurd en vraagt zich af of deze brief al in behandeling is genomen. 25. 11.2.: Indiener pleit ervoor om serieus werk te maken van het verminderen van het aantal regels, van de inhoudelijke vereenvoudiging van die regels, de begrijpelijkheid van het taalgebruik, de gebruiksvriendelijkheid van de formulieren en verkorting van de doorlooptijd van procedures. Als voorbeeld geeft de indiener de procedure rond kappen van bomen. 26. 11.3.: Indiener pleit voor een bewustwordingscampagne over het belang van bomen voor ons leefklimaat. Indiener verzoekt om voldoende capaciteit om de regels te handhaven. Daarnaast het verzoek om de regelgeving zo aan te passen dat de herplantplicht correspondeert met de ecologische waarden en omgevingswaarden van een gekapte boom. 27. 12.1. en 12.5.: Indiener is van mening dat de (economische) groei van de Brainportregio een hoge druk legt op de leefomgeving en dat de natuur hieronder niet zo moeten lijden. Indiener pleit dan ook voor het zorgvuldig meewegen van de waarden van natuur en landschap bij de aanleg/opwaardering van infrastructuur en voorzieningen voor de energietransitie. De Indiener verzoekt om nadelige gevolgen voor de natuur te voorkomen, en als dat niet lukt te beperken of ongedaan te maken. Bij aanleg van infrastructuur gaat het dan om bijvoorbeeld combinaties met
--	--	---

		ecoducten/wildpassages en maximumsnelheid van 60 km/u. En als dit allemaal niet kan, om de plannen geen doorgang te laten vinden. Indiener pleit er ook voor dat de gemeente alternatieven inbreng in het regio-overleg om de mobiliteitsdruk te verlagen. 28. 12.2 en 12.3.: Indiener pleit ervoor om bij alle onderwerpen die natuur aangaan “nee, tenzij” te hanteren in plaats van “Ja, mits”. Wanneer natuur kwantitatief of kwalitatief moet inleveren verzoekt de indiener om altijd onderzoek naar kwetsbare soorten te laten plaatsvinden en in de directe omgeving compensatie te realiseren. 29. 12.4.: Indiener pleit ervoor dat het duurzaamheidsprincipe ‘niet afwentelen op...’ ook omgekeerd wordt toegepast in overleg met de Brainportregio voor regionale voorzieningen en faciliteiten, zoals de opwekking van duurzame energie. 30. 13.1.: Indiener doet een verbeteringsvoorstel voor de randvoorwaarden bij de afweging van initiatieven in hoofdstuk 7. <i>Wij hanteren hierbij de ‘ja, mits - benadering’. Dit houdt in dat wij medewerking willen verlenen aan initiatieven, mits er wordt voldaan aan de voorwaarde dat de aanvrager in een rapportage:</i> <i>in de eerste plaats aangeeft hoeveel draagvlak er is bij omwonenden waarop het initiatief effect kan hebben, en hoeveel draagvlak er is bij organisaties die eventueel belang hebben bij of wiens belang geschaad kan worden door het initiatief.</i> <i>vervolgens aangeeft in hoeverre zijn initiatief een bijdrage levert aan de versterking van de ruimtelijke waarden van het landschap en de dorpen of, als dat niet kan, via fysieke compensatie elders in de nabijheid. In de dorpen moet het bovendien bijdragen aan de kwaliteiten van de sociale leefomgeving.</i> 31. 14.1.: Indiener verzoekt om het woord ‘aangrenzend’ te schrappen als het gaat om ‘duurzame energieopwekking in relatie tot natuurgebieden’. Indiener geeft aan dat kleinschalige zonnevelden in combinatie met natuurontwikkeling om overgangssituatie van landelijk gebied naar natuurgebied te creëren kansrijk zijn. 32. 14.2.: Indiener geeft aan dat de voorkeur blijft uitgaan naar het verminderen van energieverbruik en inzet op efficiënter gebruik van energie. Daarnaast pleit de indiener voor combinaties van opwek en opslag van energie/warmte op bestaande gebouwen en bij infrastructuur, zo dicht mogelijk bij de gebruiker. Indiener pleit ervoor om windmolens enkel langs infrastructuur aan te leggen zonnevelden kleinschalig toe te passen in functie-combinatie. 33. 15.: De indiener doet een aantal kleine tekstvoorstellen voor verschillende paragrafen (puntjes op de i). 34. 16.1.: Indiener verzoekt tot slot om het IVN als ketenpartner mee te nemen in de omgevingsvisie.
	Beantwoording	1.1.: De gemeente is het niet eens met het voorstel om als doorlooptijd het jaar 2030 aan te houden. Het is de bedoeling dat de omgevingsvisie over de lange termijn gaat. Vrijblijvendheden in de omgevingsvisie worden in actualisatieronden aangescherpt door wisselwerking tussen omgevingsvisie-omgevingsplan (beleidscyclus). In het omgevingsplan staan de juridische regels voor activiteiten en ontwikkelingen, deze zijn ook bindend voor de burger. Zie voor een verdere toelichting paragraaf 7.3. ‘Omgevingsvisie en andere instrumenten’. 2.1.: Zie de beantwoording van punt 18 in zienswijze nummer 54. 2.2.: Zie algemene toelichting op ‘werking van het (milieu)mengpaneel in de omgevingsvisie’. 2.3.: Zie algemene toelichting op ‘transitie landelijk gebied en perspectief voor de landbouw’. 2.4.: De gemeente geeft aan dat het voorzorgsbeginsel/beginsel van preventief handelen en het beginsel van bestrijding aan de bron inderdaad belangrijke uitgangspunten zijn. Met de instelling van het mengpaneel wil de gemeente recht doen aan deze beginselen (zie paragraaf 5.2.3. Gezonde en veilige leefomgeving). Daarnaast staat in de ontwerp-omgevingsvisie

		dat we inzetten op goede kwaliteit van het grond- en oppervlaktewater, o.a. door het reduceren van het gebruik van bestrijdingsmiddelen (zie paragraaf 5.3.3. Duurzaam en toekomstbestendig). 6. 3.1. en 3.2.: Zie de beantwoording van punt 1 in zienswijze nummer 11. 7. 4.1. en 4.2.: Zie de beantwoording van punt 6 in zienswijze nummer 54. Verder geeft de gemeente aan dat in het mengpaneel de grondwater- en oppervlaktewaterkwaliteit al zijn opgenomen. Het toekennen van een maximale waarde is niet mogelijk, omdat het mengpaneel juist moet laten zien wat de verschillen zijn tussen de deelgebieden. 8. 5.1.: Zie algemene toelichting op 'werking van het (milieu)mengpaneel in de omgevingsvisie'. 9. 5.2.: Zie algemene toelichting op 'werking van het (milieu)mengpaneel in de omgevingsvisie'. 10. 6.1. en 6.2.: Zie algemene toelichting op 'werking van het (milieu)mengpaneel in de omgevingsvisie'. 11. 7.1., 7.2. en 7.3.: Zie algemene toelichting op 'werking van het (milieu)mengpaneel in de omgevingsvisie'. 12. 8.1.: De gemeente is het niet eens met deze zienswijze. In paragraaf 2.4. 'Groen en divers mozaïek landschap' van de ontwerp-omgevingsvisie worden de verschillende natuurgebieden al beschreven. Vanuit de terinzagelegging is hier nu ook een beschrijving van het watersysteem aan toegevoegd. 13. 8.2. en 8.3.: De gemeente is het eens met de zienswijzen om natuurgebieden, inclusief natuurgebieden zonder Natura2000-status, te beschermen. In de ontwerp-omgevingsvisie (paragraaf 5.3.2. Landschappelijke kwaliteiten) is dan ook opgenomen dat Natura2000 en Natuurnetwerk Brabant wordt beschermd volgens de geldende richtlijnen. De gemeente sluit mogelijkheden voor duurzame energieopwekking in natuurgebieden uit. Zie hiervoor ook de beantwoording van punt 4 in zienswijze nummer 35. Verder wil de gemeente in het landelijk gebied op passende plekken werken aan natuurinclusiviteit, zodat het landelijk gebied gaat fungeren als recreatieve, groene uitloper. En ook het groenbeleid voor de dorpskernen richt zich op het creëren van een sterke groenstructuur. Zie hiervoor paragraaf 5.3.2. 'Landschappelijke kwaliteiten' in de ontwerp-omgevingsvisie. 14. 8.4.: Zie algemene toelichting op 'werking van het (milieu)mengpaneel in de omgevingsvisie'. 15. 8.5.: De gemeente is het eens met de zienswijzen om maatregelen te nemen om de recreatiedruk op natuurgebieden te verminderen. De gemeente geeft aan dat in de Natura2000-gebieden het natuurbelang voorop staat. Om recreatiestromen te sturen ligt de nadruk bij de twee aanwezige Natuurpoorten: Plaetse en Achelse kluis en de recreatieve startpunten in de dorpen. Daarnaast wil de gemeente op passende plekken de beleevingswaarde van het landelijk gebied vergroten en faciliteiten voor kleinschalig toerisme bevorderen. Door deze overloopgebieden worden de kwetsbare Natura 2000-gebieden ontlast. De gemeente past dit aan in de omgevingsvisie. Verder is in de ontwerp-omgevingsvisie al opgenomen dat recreatieve routes zo zijn bepaald dat de meeste kwetsbare natuur wordt beschermd (paragraaf 6.6. Natuurgebieden en beekdalen). 16. 8.6.: De gemeente geeft aan dat de omgevingsvisie in z'n geheel meegenomen dient te worden bij de afweging van initiatieven en ruimtelijke ontwikkelingen. En dus niet slechts een vastgesteld waardenscala op basis van de omgevingsvisie. Verder geeft de gemeente in de ontwerp-omgevingsvisie aan meer en structureel te willen inzetten op participatie, onder andere via de Omgevingstafel. De gemeente wil de Omgevingstafel inzetten bij zowel het toetsen van nieuwe ruimtelijke initiatieven als bij het meedenken bij ontwikkeling van nieuw beleid en de evaluatie van beleid. De gemeente gaat de rol en praktische inzet hiervan nader uitwerken. Tot slot geeft de gemeente aan dat de GGD sowieso als ketenpartner wordt betrokken bij het omgevingsvisietraject.
--	--	--

		17. 8.7: In de algemene toelichting ‘provinciale locatie verstedelijking afweegbaar bij Kloostervelden’ in deze reactienota geeft de gemeente aan dat in de woningbouwopgave inbreiding voor uitbreiding gaat. De gemeente wil efficiënt gebruik maken van de bestaande bebouwing en ruimte binnen de dorpen. De gemeente staat dan ook open voor initiatieven van: transformatie, woningsplitsing, herstructurering en inbreiding. Voor de mogelijkheden van woningbouwinitiatieven in vrijkomende agrarische bebouwing, zie de beantwoording van punt 2 in zienswijze nummer 13. 18. 8.8.: Voor de mogelijkheden van woningbouwinitiatieven in vrijkomende agrarische bebouwing, zie de beantwoording van punt 2 in zienswijze nummer 13. Verder geeft de gemeente aan dat zij vanuit haar woonbeleid alleen meewerkt aan Ruimte-voor-Ruimte woningen indien hiermee een knelpunt wordt opgelost en er sprake is van een zwaarwegend maatschappelijk belang. 19. 8.9.: Zie algemene toelichting op ‘provinciale locatie verstedelijking afweegbaar bij Kloostervelden’. 20. 9.1.: zie algemene toelichting op ‘transitie landelijk gebied en perspectief voor de landbouw’. Zie daarnaast de beantwoording van punt 13 in deze zienswijze. 21. 9.2.: De gemeente geeft aan dat het uitgangspunt is om regenwater zoveel mogelijk te laten infiltreren – op de plek waar de druppel valt – en te bufferen op geschikte locaties. De natuurlijke vennen zijn inderdaad zo’n geschikte locatie. De gemeente voegt dit toe aan de omgevingsvisie. Voor het plaatsen van zonnevelden gaat de gemeente uit van de zonneladder (zie paragraaf 5.4.3. Energie- en warmtetransitie). Zonnevelden in natuurgebieden, waar de natuurlijke vennen zijn gelegen, is op basis van de zonneladder op dit moment uitgesloten. 22. 10.1: De omgevingsvisie gaat over de langetermijnvisie van de gemeente Heeze-Leende en het bieden van richtinggevende kaders voor activiteiten en ruimtelijke ontwikkelingen. Handhaving valt buiten de scope van de omgevingsvisie. De gemeente geeft aan dat de diverse milieubeginselen uit de Omgevingswet, waaronder dat de ‘vervuiler betaalt’ wel zijn opgenomen als uitgangspunt bij het onderdeel dat ingaat op de omgevingsvisie als afwegingskaders voor initiatieven (paragraaf 7.3. Omgevingsvisie en andere instrumenten). 23. 10.2.: De omgevingsvisie gaat over de langetermijnvisie van de gemeente Heeze-Leende en het bieden van richtinggevende kaders voor activiteiten en ruimtelijke ontwikkelingen. Vergunningverlening en handhaving valt buiten de scope van de omgevingsvisie. De gemeente geeft echter aan dat het inderdaad wel het uitgangspunt moet zijn dat wanneer regels en voorwaarden worden gesteld, deze ook nageleefd moet worden. Omdat de gemeente hier nooit volledig op toe kan zien, dienen de regels/voorwaarden zo gesteld te worden dat naleving een vanzelfsprekendheid is. De gemeente voegt dit toe aan de omgevingsvisie, in hoofdstuk 7. 24. 11.1.: De gemeente heeft deze bijlage ter kennisgeving aangenomen. Een aantal punten komt overeen met de sturingsfilosofie zoals beschreven in paragraaf 7.2. in de ontwerp-omgevingsvisie. Hierin staat dat de gemeente (vanuit de beleidscyclus van de Omgevingswet) toewerkt naar een meer samenwerkende en faciliterende overheid: meer ‘ja, mits’ in plaats van ‘nee, tenzij’. Ook wil de gemeente zoveel mogelijk informatie toegankelijk maken en zich als organisatie openstellen voor de inbreng vanuit de samenleving bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen. Dit is onderdeel van een verandering van de bestuurscultuur die op langere termijn plaatsvindt. 25. 11.2.: De omgevingsvisie gaat over de langetermijnvisie van de gemeente Heeze-Leende en het bieden van richtinggevende kaders voor activiteiten en ruimtelijke ontwikkelingen. Het opstellen van de juridische regels en vergunningsaanvragen valt buiten de scope van de omgevingsvisie. De gemeente geeft echter wel aan dat zij (vanuit de beleidscyclus van de
--	--	---

		Omgevingswet) toewerkt naar een meer samenwerkende en faciliterende overheid: meer ‘ja, mits’ in plaats van ‘nee, tenzij’ en een vereenvoudiging van regelgeving. Dit is onderdeel van een verandering van de bestuurscultuur die op langere termijn plaatsvindt. 26. 11.3.: De gemeente is het eens met deze zienswijze en voegt het uitgangspunt over ‘corresponderen met de ecologische- en omgevingswaarden van de gekapte boom’ toe in de omgevingsvisie, paragraaf 5.3.3. ‘Duurzaam en toekomstbestendig’. 27. 12.1. en 12.5.: De gemeente geeft aan dat de bijdrage van Heeze-Leende aan de schaa sprong van de Brainportregio vooral is gericht op het bieden van een aantrekkelijk (recreatief, natuurrijk) landschap. Daarnaast is het behoud van het bestaande karakter van de dorpen een belangrijk uitgangspunt. De gemeente voegt deze verduidelijking toe aan de omgevingsvisie. Daarnaast stelt de gemeente in de ontwerp-omgevingsvisie al dat nieuwe wegen in principe geen natuurgebieden en beekdalen mogen doorkruisen. En mocht dit toch nodig zijn, dat er dan sprake moet zijn van natuurcompensatie. De gemeente breidt deze passage (paragraaf 6.6. Natuurgebieden en beekdalen) uit voor de aanleg/opwaardering van infrastructuur voor: mobiliteit, energieopwekking, voorzieningen, etc.. 28. 12.2 en 12.3.: Een belangrijk uitgangspunt van de Omgevingswet is juist om uit te gaan van ‘ja, mits...’ in plaats van ‘nee, tenzij...’ om zo toe te werken naar een meer samenwerkende en faciliterende overheid. Dit is onderdeel van de cultuurverandering waaraan de gemeente Heeze-Leende momenteel werkt. De gemeente geeft aan dat het vooral belangrijk is om de ‘mits’ goed in te vullen. Vanuit de omgevingsvisie ligt de nadruk op het behouden/versterken van de natuurgebieden volgens de geldende richtlijnen. Daarnaast zijn ruimtelijke ontwikkelingen die niet passen in de natuurgebieden en natuurwaarden verstoren in principe niet mogelijk. Het is tot slot wettelijk geregeld welke onderzoeken noodzakelijk zijn bij (initiatieven) voor bepaalde ruimtelijke ontwikkelingen. 29. 12.4.: Zie de beantwoording van punt 27 in deze zienswijze. Verder volgt de omgevingsvisie voor de energietransitie het (ruimtelijk) beleid in de notitie ‘actualisatie duurzaamheidsbeleid concrete doelstellingen’ die de gemeenteraad op 22 mei 2023 vaststelde. Hierin staat opgenomen dat de gemeente ook een bijdrage wil leveren aan de regionale energiebehoefte, tot maximale opwek van 2x de eigen energiebehoefte (winning groen gas meegerekend). 30. 13.1.: De gemeente is het eens met deze zienswijze en past de omgevingsvisie hierop aan. 31. 14.1.: Zie de beantwoording van punt 2 in zienswijze nummer 16 en punt 4 in zienswijze nummer 35. 32. 14.2.: De gemeente geeft aan dat in de ontwerp-omgevingsvisie al staat aangegeven dat de gemeente inzet op de Trias Energetica en dus prioriteit geeft aan energiebesparing (paragraaf 5.4.3. Energie- warmtetransitie). Dit geldt ook voor het uitgangspunt dat bij voorkeur wordt ingezet op functiecombinaties bij energieopwekking- en opslag, zo dicht mogelijk bij de gebruiker. De (ruimtelijke) kaders voor zonnenvelden en windturbines zijn wel gewijzigd ten opzichte van de ontwerp-omgevingsvisie, om aan te sluiten op de notitie ‘actualisatie duurzaamheidsbeleid concrete doelstellingen’ die de gemeenteraad op 22 mei 2023 vaststelde. Zie hiervoor de beantwoording van punt 2 in zienswijze nummer 16 en punt 4 in zienswijze nummer 35. 33. 15.: De gemeente heeft de tekstvoorstellen bekeken en waar nodig/mogelijk aangepast in de omgevingsvisie. 34. 16.1: Het verzoek om het IVN als ketenpartner te betrekken bij het omgevingsvisietraject (voor de volgende actualisatie in de beleidscyclus) staat genoteerd.
	Aanpassing	1. Er is geen aanleiding tot aanpassing van de ontwerp-omgevingsvisie. 2. Zie de aanpassing van punt 18 in zienswijze nummer 54.

		3. Zie algemene toelichting op 'werking van het (milieu)mengpaneel in de omgevingsvisie'. 4. Zie algemene toelichting op 'transitie landelijk gebied en perspectief voor de landbouw'. 5. Er is geen aanleiding tot aanpassing van de ontwerp-omgevingsvisie. 6. Zie de aanpassing van punt 1 in zienswijze nummer 11. 7. Er is geen aanleiding tot aanpassing van de ontwerp-omgevingsvisie. 8. Zie algemene toelichting op 'werking van het (milieu)mengpaneel in de omgevingsvisie'. 9. Zie algemene toelichting op 'werking van het (milieu)mengpaneel in de omgevingsvisie'. 10. Zie algemene toelichting op 'werking van het (milieu)mengpaneel in de omgevingsvisie'. 11. Zie algemene toelichting op 'werking van het (milieu)mengpaneel in de omgevingsvisie'. 12. Er is geen aanleiding tot aanpassing van de ontwerp-omgevingsvisie. 13. Er is geen aanleiding tot aanpassing van de ontwerp-omgevingsvisie. 14. Zie algemene toelichting op 'werking van het (milieu)mengpaneel in de omgevingsvisie'. 15. Aanpassing van de formulering van de hoofddoelen in paragraaf 5.3.4. 'Recreatieve waarde' (p. 52). 16. Er is geen aanleiding tot aanpassing van de ontwerp-omgevingsvisie. 17. Zie algemene toelichting op 'provinciale locatie verstedelijking afweegbaar bij Kloostervelden'. Zie aanpassing van punt 2 in zienswijze nummer 13. 18. Zie aanpassing van punt 2 in zienswijze nummer 13. 19. Zie algemene toelichting op 'provinciale locatie verstedelijking afweegbaar bij Kloostervelden'. 20. Er is geen aanleiding tot aanpassing van de ontwerp-omgevingsvisie. 21. Titel- en tekstaanpassing formulering 'Klimaatrobuust bodem- en watersysteem' (p. 50). 22. Er is geen aanleiding tot aanpassing van de ontwerp-omgevingsvisie. 23. Toevoeging passage over opstellen regels/voorwaarden in paragraaf 7.3. Omgevingsvisie en andere instrumenten (p. 87). 24. Er is geen aanleiding tot aanpassing van de ontwerp-omgevingsvisie. 25. Er is geen aanleiding tot aanpassing van de ontwerp-omgevingsvisie. 26. Aanpassing van de formulering van 'Vergroten biodiversiteit' (p.50). 27. Aanpassing van de formulering van paragraaf 4.2.4. 'Schaalsprong Brainport' (p31). Aanpassing formulering over doorkruising natuurgebieden/beekdalen paragraaf 6.6. Natuurgebieden en beekdalen (p.81). 28. Er is geen aanleiding tot aanpassing van de ontwerp-omgevingsvisie. 29. Zie de aanpassing van punt 27 in deze zienswijze. 30. Aanpassing van de formulering van de 'omgevingsvisie als afwegingskader voor initiatieven' (p. 89). 31. Zie de aanpassing van punt 2 in zienswijze nummer 16 en punt 4 in zienswijze nummer 35. 32. Er is geen aanleiding tot aanpassing van de ontwerp-omgevingsvisie. 33. De gemeente heeft de tekstvoorstellen bekeken en waar nodig/mogelijk aangepast in de omgevingsvisie. 34. Er is geen aanleiding tot aanpassing van de ontwerp-omgevingsvisie.
--	--	---

Nr. 32 indiener 27		
	Samenvatting	1. Indiener vraagt aandacht voor de fysieke afstand tussen Sterksel en Kloostervelden, met het oog op een veilig en gezond leefklimaat en een verbonden samenleving. Indiener geeft als suggestie om enkele Ruimte-voor-Ruimte woningen te plaatsen langs Ten Brakeweg om eenheid te creëren en om de verlichting langs de weg uit te breiden. 2. Indiener verzoekt om de mogelijkheid van boerderijsplitsing mogelijk maken (ook van karakteristieke boerderijen, ter behoud hiervan) en andere mogelijke invullingen voor vrijkomende agrarische bebouwing te bieden. Dit is met het oog op verpaupering van het buitengebied en het voorkomen van ongewenste activiteiten. 3. Indiener maakt bezwaar tegen het uitgangspunt dat de autonome groei in Leenderstrijp wordt opgevangen in bestaande gebouwen of in andere dorpen en dat verdere verdichting niet mogelijk is. Indiener geeft aan dat er woonmogelijkheden moeten zijn voor jongeren, omdat het dorp nog sterker vergrijst.
	Beantwoording	1. De gemeente geeft aan dat door het opwaarderen van de langzaamverkeerverbinding (Ten Brakeweg) de fysieke afstand tussen Sterksel en Kloostervelden al zoveel als mogelijk is geminimaliseerd. Daarmee is er voor de gemeente geen verder noodzaak tot het verder versterken van de ruimtelijk verbinding. De sociale verbinding is volgens de gemeente wel een onderwerp dat onderhoud vraagt. Met de sterke sociale cohesie/infrastructuur in het dorp heeft de gemeente er vertrouwen in dat de gemeenschap hier oog voor blijft hebben. De gemeente geeft verder aan dat zij vanuit haar woonbeleid alleen meewerkt aan Ruimte-voor-Ruimte woningen indien hiermee een knelpunt wordt opgelost en er sprake is van een zwaarwegend maatschappelijk belang. Dat is bij de Ten Brakeweg niet het geval. 2. Zie de beantwoording van punt 2 in zienswijze nummer 13. 3. Zie algemene toelichting op 'ontwikkelingsmogelijkheden in Leenderstrijp'.
	Aanpassing	1. Er is geen aanleiding tot aanpassing van de ontwerp-omgevingsvisie. 2. Zie de aanpassing van punt 2 in zienswijze nummer 13. 3. Zie algemene toelichting op 'ontwikkelingsmogelijkheden in Leenderstrijp'.
Nr. 33 indiener 28		
	Samenvatting	Indiener verzoekt om het gebied Strijperstraat 1-14 aan te wijzen als dorpskern in plaats van als bebouwingsconcentratie, omdat dit deel binnen de bebouwde kom ligt en het gebied ook geen cultuurhistorische waarde heeft. Door het gebied aan te wijzen als dorpskern ontstaan er mogelijkheden voor transformatie en inbreiding. Indiener doet dit verzoek met het oog op de mogelijkheid om op een perceel een woning te bouwen.
	Beantwoording	De gemeente is het eens met de zienswijze dat een deel van het gebied ten zuiden van de snelweg A2 behoort tot de 'dorpskern van Leende'. De begrenzing staat inderdaad incorrect op het kaartmateriaal van de ontwerp-omgevingsvisie aangegeven. De gemeente past dit aan. Hierbij geeft de gemeente aan dat zij binnen de bestaande dorpskernen, onder voorwaarden, ruimte biedt voor transformatie, woningsplitsing en inbreiding. Bij inbreiding is het zeker niet de bedoeling om op elke open plek te bouwen, maar alleen ruimte te bieden aan initiatieven die bijdragen aan het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit en het oplossen van een knelpunt. Deze verduidelijking voegt de gemeente toe aan de omgevingsvisie. Verder geeft de gemeente aan dat inbreiding in de bebouwingsconcentraties niet wenselijk is. Tot slot geeft de gemeente aan dat de omgevingsvisie gaat over de langetermijnvisie van de gemeente Heeze-Leende en het bieden van richtinggevende kaders voor activiteiten en ruimtelijke ontwikkelingen. De omgevingsvisie is niet perceelsgebonden en ook niet direct bindend voor de burger. Vanuit de

		terinzagelegging van de ontwerp-omgevingsvisie gaat de gemeente dan ook niet in individuele verzoeken, zoals in dit geval op de mogelijkheid om op een specifiek perceel een woning te bouwen.
	Aanpassing	Kaartaanpassing: contouren van de 'dorpskernen' en 'bebouwingsconcentraties'. Tekstaanpassing van de formulering van voorwaarden bij woningbouwinitiatieven in paragraaf 6.2. Dorpskernen (p.65).
Nr. 34	indiener 29	
	Samenvatting	1. Indiener geeft aan dat de omschrijving van de winkel en school in Leenderstrijp niet correct is, en dat met name de omschrijving van de coöperatieve dorpswinkel niet het goede beeld geeft. 2. Indiener geeft aan dat in de uitgangspunten voor voorzieningen bij recreatieve routes het volgende wordt gemist: parkeerplaatsen voor dagrecreanten, oplaadpunten voor e-bikes en voorzieningen voor ruiterecreatie. 3. Indiener maakt bezwaar tegen het uitgangspunt dat de autonome groei in Leenderstrijp wordt opgevangen in bestaande gebouwen of in andere dorpen en dat verdere verdichting niet mogelijk is. Indiener geeft aan dat jongeren de mogelijkheid moeten hebben om in de kern te blijven wonen, ten behoeve van de voorzieningen, verenigingen en de sociale cohesie. Indiener verzoekt om voorzieningen voor ouderen, zodat doorstroming op gang komt. 4. Indiener geeft aan dat op de visiekaart een pijl vanuit het Leenderbos richting Leenderstrijp wordt gemist, om aan te geven dat recreanten naar de dorpskernen getrokken moeten worden.
	Beantwoording	1. De gemeente is het eens met de analyse dat de feitelijke beschrijving van de school en de coöperatieve dorpswinkel niet passend is. De gemeente past de beschrijvingen op pagina 17 en 27 van de omgevingsvisie aan. 2. De gemeente kiest er in principe voor om de recreatieve routes voor wandelaars, fietsers, ruiters en mtb-ers niet uit te breiden, maar alleen te richten op het optimaliseren van de bestaande routestructuren. Daarnaast zet de gemeente in op het doorontwikkelen van de twee Natuurpoorten en de vier recreatieve startpunten in de dorpskernen. Op deze plekken investeert de gemeente samen met andere partijen, in passende recreatieve voorzieningen, zoals parkeergelegenheid en informatieborden. Op andere plekken ziet de gemeente geen rol voor zichzelf weggelegd om te investeren in recreatieve voorzieningen; op deze plekken laat ze het initiatief aan de recreatieondernemers. De gemeente voegt deze verduidelijking toe aan de omgevingsvisie. 3. Zie algemene toelichting op 'ontwikkelingsmogelijkheden in Leenderstrijp'. 4. De pijlen op de omgevingsvisiekaart geven de ambitie van de gemeente weer om recreanten richting de dorpskernen trekken. De pijlen zijn bedoeld om dit beleidsuitgangspunten te verbeelden, niet om ook een exacte routing mee te geven. De gemeente vindt het echter inderdaad duidelijker als ook richting Leenderstrijp en Sterksel zo'n pijl staat gericht, aangezien de recreatieve startpunten ook in deze dorpen te vinden zijn. De gemeente past de omgevingsvisie hierop aan.
	Aanpassing	1. Aanpassing van de omschrijving van school en coöperatieve dorpswinkel in Leenderstrijp op pagina 17 en 27 van de omgevingsvisie. 2. Aanpassing van de formulering 'Recreatieve routes' (p.52). 3. Zie algemene toelichting op 'ontwikkelingsmogelijkheden in Leenderstrijp'. 4. Kaartaanpassing: toevoeging van pijlen richting Leenderstrijp en Sterksel op de omgevingsvisiekaart, om aan te geven dat het de ambitie is om recreanten richting de dorpskernen te trekken.

Nr. 35		indiener 30
	Samenvatting	1. Indiener verzoekt de gemeente om boerderijsplitsing mogelijk maken in het buitengebied om extra woonmogelijkheden te creëren. 2. Indiener verzoekt de gemeente om de mogelijkheid te geven om vrijkomende agrarische bebouwing om te zetten naar bedrijfsopslag en/of woonruimte voor arbeidsmigranten/asielzoekers. 3. Indiener verzoekt de gemeente om te handhaven op erfbeplanting, aangezien bij een vergunningaanvraag altijd een erfbeplantingsplan moet worden ingediend. 4. Indiener verzoekt de gemeente om regels op te stellen voor windmolens en hierbij in te zetten op 100% eigenaarschap door de gemeenschap. 5. Indiener verzoekt de gemeente om te zorgen voor een vitaal platteland met goed verdienmodel voor boeren en mogelijkheden voor recreatie en aandacht voor natuur. Indiener geeft aan dat via Subsidie Landschapselementen er meer aan de natuur gedaan kan worden. 6. Indiener verzoekt de gemeente om meer ruimte te bieden aan recreatie in het buitengebied, onder andere door te zorgen voor meer fiets- en wandelroutes.
	Beantwoording	1. Zie de beantwoording van punt 2 in zienswijze nummer 13. 2. Zie de beantwoording van punt 2 in zienswijze nummer 13. Verder geeft de gemeente aan dat de huisvesting van specifieke doelgroepen passend moet zijn. Voor de huisvesting van statushouders maakt de gemeente afspraken met de woningcorporaties (wettelijke verplichting). De opvang van vluchtelingen/asielzoekers vraagt om maatwerk. De gemeente onderzoekt mogelijke opvanglocaties op geschiktheid, in het kader van de landelijke regie en taakstelling. Ook de huisvesting van arbeidsmigranten vraagt om maatwerk. In Heeze-Leende is op dit moment een arbeidsmigrantenhotel gevestigd. En anders is het met een vergunning mogelijk om, onder voorwaarden, seizoenarbeiders plaatselijk te huisvesten op de betreffende agrarische bedrijven. 3. De omgevingsvisie gaat over de langetermijnvisie van de gemeente Heeze-Leende en het bieden van richtinggevende kaders voor activiteiten en ruimtelijke ontwikkelingen. Handhaving valt buiten de scope van de omgevingsvisie. De gemeente geeft echter aan dat het inderdaad wel het uitgangspunt moet zijn dat wanneer regels en voorwaarden worden gesteld, deze ook nageleefd moet worden. Omdat de gemeente hier nooit volledig op toe kan zien, dienen de regels/voorwaarden zo gesteld te worden dat naleving een vanzelfsprekendheid is; denk hierbij aan een voorwaardelijke gebruiksbepaling (een stal mag pas in gebruik genomen worden als de erfbeplanting akkoord bevonden is) en de inrichting van de weg passend bij de toegestane snelheid. 4. De omgevingsvisie bevat geen juridische regels voor initiatieven rond duurzame energieopwekking, maar geeft wel de (ruimtelijke) kaders aan. In deze ruimtelijke kaders is opgenomen dat de gemeente er vooralsnog voor kiest om duurzame energie in Heeze-Leende plaatsvindt via zonne-energie (niet in natuurgebieden en ook niet op landbouwgrond) en dus niet via windmolens. Mocht er echter in de toekomst besloten worden om windmolens te plaatsen, dan moet de opwek coöperatief gebeuren, minimaal 75%, maar bij voorkeur 100%. Deze ruimtelijke kaders zijn gebaseerd op de doelstellingen uit de notitie 'actualisatie duurzaamheidsbeleid concrete doelstellingen' die de gemeenteraad op 22 mei 2023 vaststelde. Op onderdelen wijken deze doelstellingen af van de uitgangspunten uit de ontwerp-omgevingsvisie. In de definitieve

		omgevingsvisie passen we de uitgangspunten aan zodat ze in lijn zijn met de doelstellingen uit de notitie ‘actualisatie duurzaamheidsbeleid concrete doelstellingen’. 5. Zie algemene toelichting op ‘transitie landelijk gebied en perspectief voor de landbouw’. Verder geeft de gemeente aan dat zij de oproep om gebruik te maken van de Subsidie Landschapselementen vanuit de provincie onderschrijft. In de omgevingsvisie wordt echter niet op dit detailniveau ingegaan op (gemeentelijke) investeringen rondom de gestelde doelen. Dit ligt bij de uitvoering. 6. De gemeente kiest er in principe voor om de recreatieve routes voor wandelaars, fietsers, ruiters en mtb-ers niet uit te breiden, maar alleen te richten op het optimaliseren van de bestaande routestructuren. In de landelijke gebieden die om extensivering vragen, biedt de gemeente ruimte voor de ontwikkeling van kleinschalige recreatieve voorzieningen in (plaats van) bestaande vrijkomende agrarische bebouwing. De gemeente voegt deze verduidelijking toe aan de omgevingsvisie. Daarnaast ziet de gemeente op zeer beperkte schaal (1 á 2) ruimte voor grootschaligere hoogwaardige recreatievoorzieningen. Op een later moment moet nog bepaald worden op welke plek(ken) deze voorzieningen het best passen. De gemeente voegt dit uitgangspunt toe aan de omgevingsvisie.
	Aanpassing	1. Zie de beantwoording van punt 2 in zienswijze nummer 13. 2. Zie de beantwoording van punt 2 in zienswijze nummer 13. Voor wat betreft de huisvesting van specifieke doelgroepen is er geen aanleiding tot aanpassing van de ontwerp-omgevingsvisie. 3. Toevoeging passage over opstellen regels/voorwaarden in paragraaf 7.3. Omgevingsvisie en andere instrumenten (p. 87). 4. Aanpassing van de formulering van de hoofddoelen in paragraaf 5.4.3. ‘Energie- en warmtetransitie’ (p. 57). Verwijdering passages ‘duurzame energieopwekking in de natuurgebieden en in het landelijk gebied’ (p.57/58). Aanpassing van de formulering ‘Initiatieven voor duurzame energieopwekking’ (p.57). 5. Zie algemene toelichting op ‘transitie landelijk gebied en perspectief voor de landbouw’. 6. Aanpassing van de formulering ‘Recreatieve routes’ (p.52). Aanpassing van de formulering ‘Recreatieve koppeling met het landelijk gebied’ (p.52). Toevoeging van uitgangspunt ‘Grootschaligere hoogwaardige recreatievoorzieningen’ (p.52).
Nr.36		indiener 31
	Samenvatting	Indiener maakt bezwaar tegen de provinciale locatie verstedelijking afweegbaar rondom Kloostervelden. Indiener geeft aan dat het landelijke karakter en de natuur (Natura2000) hierdoor verloren zou gaan.
	Beantwoording	Zie algemene toelichting op ‘provinciale locatie verstedelijking afweegbaar bij Kloostervelden’.
	Aanpassing	Zie algemene toelichting op ‘provinciale locatie verstedelijking afweegbaar bij Kloostervelden’.
Nr. 37		indiener 32
	Samenvatting	1. Indiener maakt bezwaar tegen het uitgangspunt dat de autonome groei in Leenderstrijp wordt opgevangen in bestaande gebouwen of in andere dorpen en dat verdere verdichting niet mogelijk is. Indiener geeft aan dat er veel ouderen en starters in Leenderstrijp willen blijven wonen – er zouden meer mogelijkheden moeten zijn om seniorenwoningen (komt ook doorstroming ten goede) en starterswoningen te bouwen. Indiener geeft aan dat zowel in het dorp zelf als aan de randen er mogelijke locaties zijn en dat de ‘schaalsprong Brainport’ niet het startsein zou moeten zijn voor uitbreiding, maar

		woonbehoefte in het dorp zelf. Indiener geeft aan dat de huidige starre houding van de gemeente niet past bij een faciliterende overheid en het ja, mits principe. 2. Indiener maakt bezwaar tegen het uitgangspunt dat woonmogelijkheden in vrijkomende agrarische bebouwing (VAB's) is gekoppeld aan specifieke doelgroepen. 3. Indiener maakt bezwaar tegen de opgenomen uitgangspunten over de energietransitie in paragraaf 5.4.3. van de ontwerp-omgevingsvisie. Indiener geeft aan dat de ambitie om een deel van de regionale energiebehoefte te leveren nog niet door de raad is vastgesteld. Hetzelfde geldt ook voor het uitgangspunt dat 'we openstaan voor kleinschalige initiatieven voor zonnevelden en windturbines', dit matcht volgens de indiener niet met de uitkomsten uit de enquête. 4. Indiener verzoek tot het geven van een toelichting op de gebruikte persoonsvorm in de ontwerp-omgevingsvisie.
	Beantwoording	1. Zie de algemene toelichting op 'ontwikkelingsmogelijkheden in Leenderstrijp'. Verder geeft de gemeente aan dat zij uitgaat van een beperkte rol voor Heeze-Leende in de woningbouwopgave van de Brainportregio. De bijdrage van Heeze-Leende aan de schaa sprong is namelijk vooral gericht op het bieden van een aantrekkelijk (recreatief, natuurrijk) landschap. Daarnaast is het behoud van het bestaande karakter van de dorpen een belangrijk uitgangspunt. Hiermee ligt het startsein voor woningbouwontwikkelingen in eerste instantie bij de lokale behoefte per dorp. Hierbij zijn de mogelijkheden om woningen 'toe te wijzen aan inwoners van Heeze-Leende' overigens beperkt. De gemeente voegt deze verduidelijking toe aan de omgevingsvisie. 2. De woonmogelijkheden in vrijkomende agrarische bebouwing (VAB's) zijn niet gekoppeld aan specifieke doelgroepen. Zie verder ook de beantwoording van punt 2 in zienswijze nummer 13. 3. Het opstellen van uitgangspunten over duurzame energieopwekking in de omgevingsvisie is onderdeel van een groter traject waarin de gemeenteraad hierover een standpunt bepaald. Deze uitgangspunten en het bijbehorende proces zijn weergegeven in de beantwoording van punt 2 in zienswijze nummer 16 en punt 4 in zienswijze nummer 35. 4. Met de persoonsvorm 'we' wordt de gemeenteraad van Heeze-Leende bedoeld. Zij is de bevoegde partij voor het vaststellen van een omgevingsvisie.
	Aanpassing	1. Zie de algemene toelichting op 'ontwikkelingsmogelijkheden in Leenderstrijp'. Aanpassing van de formulering van paragraaf 4.2.4. 'Schaalsprong Brainport' (p31). Aanpassing van de formulering 'hoofddoelen' van paragraaf 5.2.2. en 'De kwantitatieve opgave' (p.40). 2. Zie de aanpassing van punt 2 op zienswijze nummer 13. 3. Zie de aanpassing van punt 2 in zienswijze nummer 16 en punt 4 in zienswijze nummer 35. 4. Er is geen aanleiding tot aanpassing van de ontwerp-omgevingsvisie.
Nr. 38 indiener 33		
	Samenvatting	Indiener maakt bezwaar tegen het uitgangspunt dat de autonome groei in Leenderstrijp wordt opgevangen in bestaande gebouwen of in andere dorpen en dat verdere verdichting niet mogelijk is. Indiener geeft aan dat er nog stukken grond te vinden zijn waar een woning gebouwd kan worden, zonder dat het groene natuurgebied verdwijnt.
	Beantwoording	Zie algemene toelichting op 'ontwikkelingsmogelijkheden in Leenderstrijp'.
	Aanpassing	Zie algemene toelichting op 'ontwikkelingsmogelijkheden in Leenderstrijp'.

Nr.39		Kempenhaeghe
	Samenvatting	1. Indiener geeft aan dat de opgave 'verbeteren verbinding Kloostervelden en (het centrum van) Sterksel' in hoofdstuk 3 waarschijnlijk gedateerd is, omdat die verbinding via de Ten Brakeweg inmiddels is gerealiseerd. Indiener geeft aan dat er wel blijvend aandacht nodig is voor het versterken van de sociale verbinding. 2. Indiener vraagt om aandacht voor een goede openbaar vervoer verbinding in Kloostervelden. Indiener geeft als suggestie om een snelle verbinding te realiseren tussen Kloostervelden-snelweg A2 of om Kloostervelden aan te sluiten op de Centrale As. 3. Indiener maakt bezwaar tegen de provinciale locatie verstedelijking afweegbaar rondom Kloostervelden. Indiener geeft aan dat Kloostervelden in hun opzicht 'ruimtelijk af' is. Verder geeft indiener aan dat de groenstructuur rondom Kloostervelden onderdeel is van Natuurnetwerk Brabant en dat ontwikkeling vanuit dat oogpunt niet wenselijk is. Tot slot geeft de indiener aan dat 'omgekeerde integratie' een belangrijk uitgangspunt was bij de ontwikkeling van Kloostervelden en dat dit om een zorgvuldige balans vraagt tussen de cliënten en nieuwe burens. Die balans is nu bereikt. 4. Indiener geeft aan dat Kempenhaeghe gebaat is bij het handhaven van een innovatiestatus/innovatiezone op het terrein langs de Sterkselseweg, zodat toekomstige flexibele inzet van het gebied mogelijk is. Indiener pleit daarnaast voor woonmogelijkheden voor bijzondere doelgroepen op het terrein. 5. Indiener geeft aan dat in de ontwerp-omgevingsvisie aandacht voor De Berkenschutse wordt gemist, terwijl de instelling een belangrijke regionale functie heeft als speciaal onderwijsinstelling. 6. Indiener geeft aan dat zij als exploitant van het Heidecafé willen bijdragen aan de doorontwikkeling van de Natuurpoort en dat zij graag samen met de gemeente en Staatsbosbeheer een duurzame visie hierop ontwikkelen.
	Beantwoording	1. De gemeente is het eens met de constatering dat met de realisatie van de Ten Brakeweg de fysieke verbinding tussen Sterksel en Kloostervelden is gewaarborgd. De gemeente geeft aan dat de sociale verbinding inderdaad een blijvend aandachtspunt is. Met de sterke sociale cohesie/infrastructuur in het dorp heeft de gemeente er vertrouwen in dat de gemeenschap hier oog voor blijft hebben. 2. De huidige concessie van openbaarvervoerdiensten loopt tot 2027. Voor de daaropvolgende termijn wordt vraag en het aanbod opnieuw afgewogen en worden keuzen gemaakt over de inrichting van de openbaarvervoerdiensten. De provincie is verantwoordelijk voor deze concessie. Op dat moment wegen we als gemeente de nut en noodzaak van verschillende openbaarvervoerdiensten af en geven wensen voor de aanbesteding mee aan de provincie. Voor een aansluiting van Kloostervelden op de Centrale As (ten behoeve van een snelle verbinding richting de A2) is het nodig om de Kloosterlaan te verharderen. Dit is momenteel in voorbereiding. 3. Zie algemene toelichting op 'provinciale locatie verstedelijking afweegbaar bij Kloostervelden'. 4. De gemeente is het eens met de zienswijze om de innovatiestatus van het Kempenhaegheterrein aan de Sterkselseweg te behouden om een goede aansluiting van Kempenhaeghe op de ontwikkelingen in de Brainportregio mogelijk te houden. De innovatiestatus wordt wel verkleind, met het sluiten van het Varkens Innovatie Centrum Sterksel heeft dit gedeelte haar innovatiekracht verloren. In deze omgevingsvisie worden geen uitspraken gedaan over in hoeverre woonmogelijkheden voor bijzondere doelgroepen op het Kempenhaeghe-terrein tot de mogelijkheid behoren.

		- De gemeente is het eens met uw constatering en neemt de regionale functie van De Berkenschutse nadrukkelijk op in de omgevingsvisie. - De gemeente vindt het fijn om te lezen dat Kempenhaeghe bij wil dragen aan de doorontwikkeling van de Plaetse. De afgelopen jaren is fors geïnvesteerd in het versterken van de uitstraling en infrastructuur van de Natuurpoort. Nu is het aan de gebruikers om deze basis door te ontwikkelen. Hierbij dient wel rekening gehouden te worden met het feit dat Natuurpoort de Plaetse in Natura2000-gebied ligt en dat ontwikkelingen dus qua schaal en uitstraling bij deze beschermingsstatus moet passen. Deze verduidelijking voegt de gemeente toe aan de omgevingsvisie.
	Aanpassing	- Aanpassing: opgave 'verbinding Kloostervelden en het centrum van Sterksel' in paragraaf 3.8. verwijderen (p.26). - Er is geen aanleiding tot aanpassing van de ontwerp-omgevingsvisie. - Zie algemene toelichting op 'provinciale locatie verstedelijking afweegbaar bij Kloostervelden'. - Aanpassing van de formulering innovatiezone Kempenhaeghe in paragraaf 6.4. Bedrijvigheid en verbindingen (p.72). Kaartaanpassing: innovatiezone op terrein Kempenhaeghe intekenen. - Aanpassing van de formulering in paragraaf 2.5. 'Gevarieerde economie en regionale verbondenheid' (p.19). - Aanpassing van de formulering rondom ontwikkelingen Natuurpoorten in par. 6.6. Natuurgebieden en beekdalen (p.81).
Nr. 40 Kernraad Leenderstrijp		
	Samenvatting	Indiener verzoekt de gemeente om de toekomstbestendigheid en leefbaarheid van Leenderstrijp te borgen en oog te hebben voor initiatieven die erop gericht zijn de dorpskern leefbaar te houden. Als voorbeeld geeft de indiener plannen voor senioren en starters en hergebruik van vrijkomende agrarisch gebouwen.
	Beantwoording	Zie algemene toelichting op 'ontwikkelingsmogelijkheden in Leenderstrijp'.
	Aanpassing	Zie algemene toelichting op 'ontwikkelingsmogelijkheden in Leenderstrijp'.
Nr. 41 indiener 34		
	Samenvatting	- Indiener geeft aan dat er in het kader van de omgevingsvisie geen studie is gedaan naar de economische veranderingen en langetermijnontwikkelingen rondom bedrijvigheid. Indiener geeft aan dat dit een gemiste kans is. - Indiener geeft aan dat het lasterlijk overkomt om de overlast op Poort 43 in één adem te noemen met vermeende overlast op de bedrijvenlocatie Langstraat. Indiener geeft aan dat het de volgende passage in de ontwerp-omgevingsvisie betreft: <i>"Hierbij geldt dat nieuwe bedrijvigheid op de locaties Langstraat en Poort43 niet wenselijk is, zeker niet als deze gepaard gaan met extra overlast."</i> Indiener geeft aan dat er op het terrein aan de Langstraat geen sprake is van meldingen van overlast of handhavingszaken. Indiener verzoekt dan ook tot opsomming van alle overlastmeldingen en handhavingszaken op de verschillende bedrijventerreinen. Mocht dit niet mogelijk zijn, dan verzoekt indiener om de betreffende passage aan te passen, waarbij de beeldvorming op feiten gebaseerd is. - Indiener verzoekt om in de omgevingsvisie per bedrijventerrein een beschrijving op te nemen van de karakterisering van het terrein en de aanwezige bedrijvigheid. Indiener heeft een voorstel voor het terrein Langstraat bijgevoegd. - Indiener geeft aan dat een aantal (mogelijke) infrastructurele ingrepen (Centrale As, doortrekken Randweg naar Poortmannen, mogelijk laten vervallen spoorwegovergang Oude Stationsstraat) negatief kunnen uitpakken voor de ontsluiting van bedrijvenlocatie Langstraat. Indiener geeft aan dat een mogelijk verminderde bereikbaarheid leidt tot economische schade, waarvoor de gemeente dan verantwoordelijk is volgens de indiener.

	Beantwoording	1. De gemeente is het niet eens met deze opmerking. In paragraaf 3.9. van de ontwerp-omgevingsvisie wordt ingegaan op de (economische) trends en ontwikkelingen die op de gemeente afkomen en tot welke opgaven dit leidt in Heeze-Leende. Bedrijvigheid is hier onderdeel van. 2. De gemeente heeft met de aangehaalde passage zeker niet bedoeld om Poort 43 en de Langstraat neer te zetten als vergelijkbare locaties. Sterker nog; de locaties verschillen wezenlijk van elkaar. Op de Langstraat zijn kleinschalige detailhandel met showroom-bedrijven in het niet-dagelijkse segment gevestigd. Gemeentelijk economisch beleid ziet dergelijke bedrijvigheid het liefst geclusterd in de dorpscentra. Op diverse locaties werkt de gemeente dan ook actief mee aan het verplaatsen van bedrijvigheid naar de centra. Bij de Langstraat echter niet. De aard en omvang van de bedrijvigheid die er nu gevestigd zit, kan er gevestigd blijven. Verandering of uitbreiding van bedrijvigheid is voor de gemeente dus niet aan de orde. Bij Poort 43 is verandering van bedrijvigheid/bedrijfsvoering juist wel gewenst omdat de huidige bedrijfsvoering te vaak en te veel overlast geeft op haar omgeving. 3. De gemeente geeft aan dat een beschrijving van de karakterisering per bedrijventerrein voor een omgevingsvisie niet nodig is. 4. De aanleg van de Centrale as en het doortrekken van de Randweg richting Poortmannen is bedoeld om de dorpskernen/-centra van Heeze en Leende te ontlasten en zo de leefbaarheid te verbeteren. Bij de uitwerking van nieuwe infrastructurele tracés wordt onderzoek gedaan naar de gevolgen voor de verkeersstromen. Het kan zijn dat daardoor minder doorgaand verkeer de route langs bedrijvenlocatie de Langstraat passeert, maar de locatie blijft bereikbaar voor bestemmingsverkeer. Van economische schade is in de ogen van de gemeente dan ook geen sprake. Het vervallen van de spoorwegovergang Oude Stationsstraat wordt overigens niet expliciet benoemd in de ontwerp-omgevingsvisie. De gemeente is momenteel met ProRail in gesprek over de op- en afwaardering van verschillende spoorwegovergangen, zie hiervoor ook de reactie op punt 4 in zienswijze nummer 4.
	Aanpassing	1. Er is geen aanleiding tot aanpassing van de ontwerp-omgevingsvisie. 2. Aanpassing van de formulering uitgangspunten nieuwe bedrijvigheid in paragraaf 6.4. Bedrijvigheid en verbindingen (p.72). Toevoeging van kader voor het bedrijventerrein Langstraat en voor Poort 43 (en Kempenhaeghe) (p.72). Aanpassing van de formulering ‘Op peil houden van voorzieningen’ (p.56). Aanpassing van de formulering uitgangspunten bij de dorpscentra in paragraaf 6.2. Dorpskernen (p.66). 3. Er is geen aanleiding tot aanpassing van de ontwerp-omgevingsvisie. 4. Er is geen aanleiding tot aanpassing van de ontwerp-omgevingsvisie.
Nr. 42	indiener 35	
	Samenvatting	1. Indiener geeft aan dat Leenderstrijp alleen leefbaar kan blijven als er voldoende woon- en werkruimte is voor jongeren en ouderen. Indiener geeft aan dat er grote behoefte is aan aangepaste woningen voor ouderen, onder andere via het bouwen van mantelzorgwoningen, woningsplitsing, verbouwen van schuren tot (groeps)woning. Hiermee komt bovendien doorstroming op gang ten behoeve van de jongeren. 2. Indiener geeft aan dat de provinciale locatie aan de Hoogeindseweg mogelijkheden biedt voor woningbouw, aangezien dit het karakter van Leenderstrijp niet schaadt en verkeer uit de kern kan worden geweerd. Indiener geeft verder aan dat de

		open gebieden behouden moeten blijven en dat Leenderstrijp en Leende niet aan elkaar mogen groeien. Indiener noemt een aantal locaties waar beperkt nog wel gebouwd kan worden. Hierbij geeft indiener aan dat er voldoende afstand moet zijn tussen de nieuwbouwwoningen, zeker in het buitengebied/vrije ruimte. Indiener geeft tot slot aan dat het Kaetsveld en de dorpskern niet verdicht moeten worden. 3. Indiener geeft aan dat de gemeente een goede, gezonde en leefbare omgeving moet borgen, wat onder andere betekent: voldoende ruimte voor de juiste woningen (voor starters uit eigen gemeente en voor seniorenwoningen), voldoende leefruimte in het buitengebied en ontmoeting- en ontspanningsmogelijkheden. 4. Indiener verzoekt de gemeente om mogelijkheden te bieden aan kleinschalige bedrijven om zich te vestigen binnen bepaalde afstand van het centrum, eventueel een concentratie van kleine bedrijven naast bestaande landbouwbedrijven. 5. Indiener verzoekt de gemeente om te zorgen voor veilige ruimte voor fietsers en wandelaars: brede fietspaden, apart van gemotoriseerd verkeer. 6. Indiener verzoekt de gemeente om ruimte te bieden voor recreatieve activiteiten zoals kleine campings en vakantiewoningenverhuur.
	Beantwoording	1. Zie algemene toelichting op 'ontwikkelingsmogelijkheden in Leenderstrijp'. Verder geeft de gemeente aan dat starters en ouderen een specifieke doelgroep zijn waarop wordt ingezet in de woningbouwopgave. In het afwegingskader Nieuwe Woningbouwinitiatieven (woonbeleid) is daarom ook opgenomen dat woningen levensloopbestendig moeten zijn. De gemeente gaat in de omgevingsvisie duidelijker verwijzen naar dit afwegingskader. Verder is de gemeente voornemens om een woonzorgbeleid op te stellen, zodat hierop beter kan worden gestuurd. 2. Zie algemene toelichting op 'ontwikkelingsmogelijkheden in Leenderstrijp'. 3. De gemeente is het eens met de zienswijze. In paragraaf 5.2. 'Verbonden Samenleving' van de ontwerp-omgevingsvisie geeft de gemeente aan te streven naar een toekomstbestendige woon-, werk- en leefomgeving: inwoners hebben een passende woning, men heeft oog ook voor elkaar en iedereen groeit op/wordt ouder in een gezonde en veilige omgeving. Deze ambities worden in de daaropvolgende sub paragrafen uitgewerkt. 4. Zie de beantwoording van punt 13 in zienswijze nummer 54. 5. De gemeente wil in de kernen, en dan vooral in de dorpscentra, fietsers en wandelaars meer ruimte geven in het verkeer/straatbeeld.. In het buitengebied streeft de gemeente vooral naar kwaliteitsverbetering van bestaande fietspaden. Daarnaast is het voornemen om een fietspad tussen Leende en Sterksel aan te leggen en regionale fietsroutes Weert - Eindhoven en Someren-Heeze-Veldhoven op te waarderen. Gedeeltelijk lopen deze routes over bestaande fietspaden en dienen deze verbreed te worden. Ook dienen er nieuwe fietspaden aangelegd te worden om te komen tot een optimale verbindingen. Voor de smalle wegen in het buitengebied geldt dat deze op lange termijn veilig moeten zijn en blijven. De gemeente voegt deze verduidelijkingen toe aan de omgevingsvisie. 6. In de landelijke gebieden die om extensivering vragen, biedt de gemeente ruimte voor de ontwikkeling van kleinschalige recreatieve voorzieningen in (plaats van) bestaande vrijkomende agrarische bebouwing. Het is niet wenselijk dat primaire landbouwgrond voor dit doel wordt gebruikt. De gemeente voegt deze verduidelijking toe aan de omgevingsvisie.
	Aanpassing	1. Toevoeging verwijzing Afwegingskader Nieuwe Woningbouwinitiatieven (woonbeleid) in 'Sturen op kwalitatieve woonbehoefte van doelgroepen' (p.40).

		2. Zie algemene toelichting op 'ontwikkelingsmogelijkheden in Leenderstrijp'. 3. Er is geen aanleiding tot aanpassing van de ontwerp-omgevingsvisie. 4. Zie de aanpassing van punt 13 in zienswijze nummer 54. 5. Aanpassing van de formulering 'Verbeteren regionale bereikbaarheid – fietsverbindingen' (p.59). Aanpassing van de formulering 'Tegengaan verkeersoverlast dorpskernen' (p.59). Aanpassing van de formulering van de regionale fietsroutes in paragraaf 6.4. Bedrijvigheid en verbindingen (p.73). 6. Aanpassing van de formulering 'Recreatieve koppeling met het landelijk gebied' (p.52).
Nr. 43 indiener 36		
	Samenvatting	Zie de samenvatting van zienswijze nummer 17.
	Beantwoording	Zie de beantwoording van zienswijze nummer 17.
	Aanpassing	Zie de aanpassing van zienswijze nummer 17.
Nr. 44 indiener 37		
	Samenvatting	Indiener maakt bezwaar tegen de provinciale locatie verstedelijking afweegbaar rondom Kloostervelden. Indiener geeft aan dat het landelijke karakter en de natuur (Natura2000) hierdoor verloren zou gaan.
	Beantwoording	Zie algemene toelichting op 'provinciale locatie verstedelijking afweegbaar bij Kloostervelden'.
	Aanpassing	Zie algemene toelichting op 'provinciale locatie verstedelijking afweegbaar bij Kloostervelden'.
Nr. 45 indiener 38		
	Samenvatting	1. Indiener vraagt of het mogelijk is om in Leenderstrijp bijvoorbeeld een schuur van een perceel te splitsen en deze te transformeren naar een woning. 2. Indiener maakt bezwaar tegen het uitgangspunt dat de autonome groei in Leenderstrijp wordt opgevangen in bestaande gebouwen of in andere dorpen en dat verdere verdichting niet mogelijk is. Indiener verzoekt de gemeente om dit uitgangspunt te versoepelen. Indiener geeft aan dat er nog plekken zijn in Leenderstrijp waar woningbouw mogelijk is, bijvoorbeeld tussen twee huizen in.
	Beantwoording	1. Zie beantwoording van punt 2 in zienswijze nummer 13 en de algemene toelichting op 'ontwikkelingsmogelijkheden in Leenderstrijp'. Hieruit blijkt dat het in ieder geval altijd maatwerk betreft – afhankelijk van de locatie en de huidige functie(s) en van de voorgestelde uitwerking van het initiatief. En dus is op voorhand niet vast te stellen of een dergelijk initiatief wel of niet kansrijk is. 2. Zie algemene toelichting op 'ontwikkelingsmogelijkheden in Leenderstrijp'.
	Aanpassing	1. Zie aanpassing van punt 2 in zienswijze nummer 13 en de algemene toelichting op 'ontwikkelingsmogelijkheden in Leenderstrijp'. 2. Zie algemene toelichting op 'ontwikkelingsmogelijkheden in Leenderstrijp'.
Nr. 46 indiener 39		
	Samenvatting	Indiener maakt bezwaar tegen de provinciale locatie verstedelijking afweegbaar rondom Kloostervelden. Indiener geeft aan dat het uitgangspunt van omgekeerde integratie – balans tussen bewoners van woonhuizen en zorgwoningen – hierdoor verstoord raakt
	Beantwoording	Zie algemene toelichting op 'provinciale locatie verstedelijking afweegbaar bij Kloostervelden'.

	Aanpassing	Zie algemene toelichting op 'provinciale locatie verstedelijking afweegbaar bij Kloostervelden'.
Nr. 47 indiener 40		
	Samenvatting	Indiener maakt bezwaar tegen het uitgangspunt dat de autonome groei in Leenderstrijp wordt opgevangen in bestaande gebouwen of in andere dorpen en dat verdere verdichting niet mogelijk is. Indiener geeft aan dat er mogelijkheden moeten zijn voor jongeren/jonge gezinnen om in Leenderstrijp te wonen, er zijn nu te weinig woningen beschikbaar. Indiener geeft aan dat er nog voldoende ruimte voor woningbouw, zonder het groene karakter aan te tasten.
	Beantwoording	Zie algemene toelichting op 'ontwikkelingsmogelijkheden in Leenderstrijp'.
	Aanpassing	Zie algemene toelichting op 'ontwikkelingsmogelijkheden in Leenderstrijp'.
Nr. 48 indiener 41		
	Samenvatting	Indiener maakt bezwaar tegen de provinciale locatie verstedelijking afweegbaar rondom Kloostervelden.
	Beantwoording	Zie algemene toelichting op 'provinciale locatie verstedelijking afweegbaar bij Kloostervelden'.
	Aanpassing	Zie algemene toelichting op 'provinciale locatie verstedelijking afweegbaar bij Kloostervelden'.
Nr. 49 indiener 42		
	Samenvatting	Zie de samenvatting van zienswijze nummer 17.
	Beantwoording	Zie de beantwoording van zienswijze nummer 17.
	Aanpassing	Zie de aanpassing van zienswijze nummer 17.
Nr. 50 indiener 43		
	Samenvatting	Indiener geeft aan tegen het meanderen van beken te zijn en voorstander te zijn van brede beken met voldoende opvangcapaciteit/ waterbufferend vermogen. Indiener geeft aan schade te hebben geleid door het beleid van het Waterschap.
	Beantwoording	De gemeente wil voldoende ruimte bieden voor het lokaal opvangen en vasthouden van water, zowel in de beekdalen als op en rond de hoger gelegen gronden (de haarvaten), en vertraagd afvoeren om te zorgen voor een klimaatrobuust systeem. Meanderende beken zijn in de ogen van de gemeente onderdeel van een klimaatrobuust watersysteem. Uitvoering van beekherstelprojecten (beken weer laten meanderen) liggen vooral bij het Waterschap. De gemeente is van mening dat het waterschap de inrichtingsplannen zoveel mogelijk samen met de omgeving en gebruikers moet maken. Het streven moet daarbij zijn om naast een klimaatrobuust watersysteem, ook andere functies in de beekdalgebieden te houden, mits deze passen in het klimaatrobuust watersysteem (water als ordenend principe).
	Aanpassing	Tekstaanpassing formulering klimaatrobuuste beekdalen in paragraaf 6.6. Natuurgebieden en beekdalen (p.81).
Nr. 51 indiener 44		
	Samenvatting	Indiener maakt bezwaar tegen het uitgangspunt dat de autonome groei in Leenderstrijp wordt opgevangen in bestaande gebouwen of in andere dorpen en dat verdere verdichting niet mogelijk is. Indiener geeft aan dat inbreiding op beperkte plaatsen (mits passend en straatbeeld) en uitbreiding buiten het dorp mogelijk moet zijn, om te voorzien in de woonbehoefte. Indiener geeft aan dat anders de voorzieningen en leefbaarheid (voor jeugd) onder druk komt te staan.
	Beantwoording	Zie algemene toelichting op 'ontwikkelingsmogelijkheden in Leenderstrijp'.
	Aanpassing	Zie algemene toelichting op 'ontwikkelingsmogelijkheden in Leenderstrijp'.

Nr. 52		indiener 45
	Samenvatting	1. Indiener geeft aan dat er tekstuele fout zit in de titel van paragraaf 4.2.4.. De titel moet zijn ‘Schaalsprong Brainport’. Indiener uit, met het oog op een initiatief voor het bouwen van een woning op eigen perceel, zorgen over de gestelde kaders rondom woningbouwmogelijkheden. De zorgen gaan over de ruimte die wordt gegeven aan inbreiding (niet zijnde transformatie, woningsplitsing of herstructurering) en het uitgangspunt dat nieuwbouw betaalbaar moet zijn. Volgens indiener bemoeilijken de huidige kaders de initiatieven en daarmee conflicteert het met de voorgenomen positieve grondhouding vanuit de gemeente. Indiener stelt de volgende twee vragen aan de gemeente: 2. Hoe worden initiatieven op inbreidingslocaties zonder duidelijke transformatieopgaaf behandeld? 3. Komt er (voldoende) ruimte voor particuliere initiatieven waarbij ‘betaalbaarheid’ niet als harde eis gesteld wordt?
	Beantwoording	1. De gemeente is het eens met de zienswijze en zal de fout corrigeren. De omgevingsvisie gaat over de langetermijnvisie van de gemeente Heeze-Leende en het bieden van richtinggevende kaders voor activiteiten en ruimtelijke ontwikkelingen. De omgevingsvisie is niet perceelsgebonden en ook niet direct bindend voor de burger. Vanuit de terinzagelegging van de ontwerp-omgevingsvisie gaat de gemeente dan ook niet in op individuele verzoeken. De gemeente gaat wel in op gestelde uitgangspunten/kaders voor inbreidingsmogelijkheden en betaalbaarheid van nieuwbouw: 2. De gemeente geeft aan dat de focus ligt op het benutten van de bestaande bebouwing en ruimte binnen de dorpen. Mocht dit op termijn ontoereikend zijn, dan wordt gekeken naar eventuele uitbreidingsmogelijkheden. In dit kader biedt de gemeente ruimte voor inbreiding. Het is echter niet de bedoeling om op elke open plek te bouwen, met het oog op behoud/versterking van de groenstructuren in de dorpen. Inbreiding is daarmee alleen mogelijk als het initiatief bijdraagt aan het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit en het oplossen van een knelpunt. De gemeente voegt deze verduidelijking toe aan de omgevingsvisie. 3. De gemeente geeft aan dat woningbouwinitiatieven moeten bijdragen aan het invullen van de woonbehoefte. De focus ligt hierbij op dit moment op betaalbare woningen. De gemeente voegt deze verduidelijking toe aan de omgevingsvisie.
	Aanpassing	1. Aanpassing van de titel van paragraaf 4.2.4. naar ‘Schaalsprong Brainport’. 2. Aanpassing van de formulering ‘Transformatie en inbreiding... binnen de dorpskernen’ (p.40). Aanpassing van de formulering van voorwaarden bij woningbouwinitiatieven in paragraaf 6.2. Dorpskernen (p.65). 3. Aanpassing van de formulering ‘Sturen op kwalitatieve woonbehoefte van doelgroepen’ (p.40). Aanpassing van de formulering van voorwaarden bij woningbouwinitiatieven in paragraaf 6.2. Dorpskernen (p.65).
Nr. 53		ProRail
	Samenvatting	Indiener brengt een aantal aandachtspunten onder de aandacht bij de gemeente, met het oog op de werkzaamheden van de indiener als beheerder van het spoornet: 1. Bij ruimtelijke ontwikkeling rondom het spoor/station, verzoekt de indiener om als gemeente rekening te houden met: externe veiligheid (basisnet), aspect geluid (geluidproductieplafonds), aspect trillingen (InfoMil en handreiking nieuwbouw).

		- Indiener geeft aan dat percelen die in eigendom zijn van de indiener nodig zijn voor de uitvoering van wettelijke taken en eventuele toekomstige plannen. Indiener verzoekt om hier geen andere ontwikkelingen mogelijk te maken als gemeente en om de huidige bestemmingen 'spoorwegdoeleinden of railverkeer' te behouden. Verder verzoekt de indiener om de bestaande onderstations te behouden. - Indiener verzoekt de gemeente om contact op te nemen als de omgevingsvisie/ontwikkelingen hierin benoemd van invloed zijn op de bestaande spoorwegovergangen in de gemeente. Indiener verwijst hierbij naar de Beleidsagenda Spoorveiligheid 2020-2025. - Indiener geeft aan dat het (grond)waterpeil niet mag wijzigen en dat werkzaamheden geen invloed mogen hebben op de stabiliteit van de spoorbaan. Indiener verwijst hiervoor naar de Spoorwegwetgeving. - Indiener verzoekt om bij ruimtelijke ontwikkelingen rondom het stationsgebied rekening te houden met de zichtbaarheid van de stationsentree en met windbeleving op het station. Verder verzoekt de indiener om rekening te houden met schaduwwerking van zonnepanelen van ProRail.
	Beantwoording	De omgevingsvisie gaat over de langetermijnvisie van de gemeente Heeze-Leende en het bieden van richtinggevende kaders voor activiteiten en ruimtelijke ontwikkelingen. De omgevingsvisie is niet perceelsgebonden en ook niet bindend voor andere partijen. Hierdoor zijn de zienswijzen vanuit ProRail niet relevant voor de omgevingsvisie. De gemeente geeft mee dat zij in de richtinggevende kaders ook rekening houdt met milieu- en andere relevante omgevingsaspecten in en rondom het spoorgebied, zeker richting de vertaling naar het omgevingsplan. De gemeente is momenteel al in gesprek met ProRail over de toekomst van de verschillende spoorwegovergangen, met het oog op het realiseren van een volwaardige spoorwegovergang (gelijk of ongelijkvloers) nabij De Poortmannen ten behoeve van de Centrale As. Voor wat betreft het stationsgebied van station Heeze geeft de gemeente aan dat er momenteel geen plannen zijn voor verdichting of andere ontwikkelingen rondom het station.
	Aanpassing	Er is geen aanleiding tot aanpassing van de ontwerp-omgevingsvisie.
Nr. 54 Provincie Noord-Brabant		
	Samenvatting	- Indiener geeft aan dat het percentage sociale huurwoningen dat de gemeente noemt van 15% minder ambitieus is dan wat in de regionale woondeal voorligt: 30% sociale huur in de voorraad het streven voor elke gemeente. Indiener adviseert de ambitie voor het percentage sociale huurbouw te verhogen. - Indiener geeft aan dat de BENG-norm hanteren de lat laag legt voor wat betreft bouwnormen. De indiener wijst erop dat de huidige stand van de techniek al verder is en dat vasthouden aan de BENG-norm (richting 2050) op een later moment de opgave kan vergroten – en kosten verhogen. - Indiener wijst erop dat een gebiedsdekkende inventarisatie van cultuurhistorische waarden ontbreekt. Indiener stelt dat dit kan worden ondervangen door de bestaande gemeentelijke erfgoedkaart in de omgevingsvisie te verankeren. Verder wijst indiener erop dat cultuurhistorische waarden van provinciaal belang zijn opgenomen in de omgevingsverordening. Deze waarden moeten door de gemeente worden beschermd in haar omgevingsplan. - Indiener adviseert met het oog op mogelijkheden voor woningsplitsing in het buitengebied om voor gebouwen met cultuurhistorische waarde expliciet op te nemen dat deze zijn aangeduid in haar gemeentelijke erfgoedkaart.

		5. Indiener verzoekt de gemeente om explicieter in te gaan op de infiltratie van hemelwater en dit verder te stimuleren. Indiener geeft aan dat hiermee de verdroging in de eigen omgeving én in de Natura 2000 gebieden Strabrechtse Heide, het Leenderbos en de Groote Heide tegengegaan kan worden. 6. Indiener verzoekt de gemeente om expliciet water en bodem als ordenend principe te benoemen bij toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen. Indiener adviseert daarnaast om bij de beschrijving van de beekdalen ook in te gaan op de provinciale beperkingen aan ontwikkelingen in gebieden met aanduiding waterberging. 7. Indiener wijst erop dat de drinkwaterwinning Groote Heide niet is genoemd in de omgevingsvisie. Indiener dringt erop aan dat deze winning op de kaart wordt weergegeven en dat het belang ervan wordt benoemd. Indiener doet hiervoor een tekstsuggestie: ‘Voldoende drinkwater van hoge kwaliteit is van groot belang voor iedereen. De kwaliteit van het drinkwater is onlosmakelijk verbonden met de kwaliteit van de bodem en het grondwater. Daarom is het belangrijk om het gebruik van de ondergrond en de inrichting van de leefomgeving hierop af te stemmen, met name in de gebieden rondom winningslocaties. Bestuursorganen hebben een zorgplicht voor de duurzame veiligstelling van de openbare drinkwatervoorziening. Dit komt ook tot uiting in artikel 2.1 lid 3 (onder d) van de Omgevingswet. De provincie is in lijn met artikel 7 van de Kaderrichtlijn Water leidend in de bescherming van grondwater dat bestemd is voor menselijke consumptie. De gemeente volgt het beleid dat hiervoor in de provinciale omgevingsvisie/Regionaal Water en Bodem programma (RWP) is opgenomen. Waar nodig neemt de gemeente regels op in het omgevingsplan om de kwaliteit van het grondwater in zones rond waterwinningen te beschermen.’ 8. Indiener adviseert om in de in de omgevingsvisie in te gaan op het gemeentelijk handelingsperspectief en de gemeentelijke mogelijkheden voor duurzame gronduitgifte in relatie tot de transitie naar kringlooplandbouw en natuurontwikkeling. 9. Indiener verzoekt de gemeente om nationaal beleid zoals het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) in de gaten te houden wanneer het gaat om de transitie van het landelijk gebied. Indiener wijst er op dat het onduidelijk is hoe het vrijwillig programma landbouwtransitie dat de gemeente voornemens is op te stellen zich verhoudt tot de uitwerking van het NPLG. Indiener geeft aan graag samen te werken met de gemeente. 10. Indiener verzoekt de gemeente het project GGA Strabrechtse Heide & Beuven op te nemen in de projectenmatrix die de gemeente heeft lopen of gaat starten. De Gemeente Heeze-Leende is namelijk actief bij dit project betrokken. 11. Indiener wijst erop dat er niet is gespecificeerd wat bedoeld wordt met toekomstbestendige bedrijventerreinen. De indiener adviseert om dit expliciet te beschrijven en bijvoorbeeld te koppelen aan de verduurzamingsopgave, maar ook bijvoorbeeld aan herstructurering als dit aan de orde is. 12. Indiener wijst op tegenstrijdigheden in de teksten als het gaat om uitbreidingsruimte voor bedrijvigheid. Enerzijds lijkt de gemeente te stellen dat er weinig uitbreidingsruimte is, anderzijds zou nieuwe bedrijfsruimte tegen de hoofdinfrastructuur of verspreid in het landelijk gebied wellicht zorgen voor minder overlast in de dorpen. Indiener dringt erop aan dat plannen voor nieuwe bedrijventerreinen wordt afgestemd in de regio – in het kader van de regionale programmeringsafspraken. 13. Indiener adviseert voorzichtig te zijn met het huisvesten van bedrijven(terreinen) in het landelijke gebied. Indiener wijst erop dat de provinciale omgevingsverordening regels heeft omtrent niet-agrarische functies in het buitengebied. 14. Indiener geeft aan zich te kunnen vinden in de lijn die in de omgevingsvisie wordt neergezet voor de energietransitie. De indiener zou hier graag een uitgebreidere uitwerking door de gemeente over zien. De indiener geeft aan dat nog onduidelijk is wat wordt verstaan onder kleinschalige energieopwekking, en wijst erop dat windenergie moeilijk kleinschalig vorm te
--	--	---

		geven is (onder andere vanwege regels in de interim omgevingsverordening). Daarnaast is het voor de indiener onduidelijk welke zonneladder wordt gehanteerd. De indiener adviseert om de provinciale zonnelader te gebruiken. 15. Indiener wijst erop dat er gemeenschappelijke Regionale Mobiliteitsagenda's (RMA's) zijn opgesteld en dat deze de basis vormen van Regionale Mobiliteitsprogramma's (RMP's) waarin jaarlijks uitvoeringsafspraken worden gemaakt met de gemeenten in de Brabantse regio's over de aanpak van mobiliteitsopgaven. De indiener verzoekt de gemeente om relevante onderdelen te vertalen in de omgevingsvisie. 16. Indiener adviseert om de uitwerking van de 'aandachtsgebieden voor provinciale wegen' te verwijderen, aangezien de provincie deze aandachtsgebieden al opneemt in de provinciale omgevingsverordening. 17. Indiener adviseert om voor de uitwerking van de milieumengpanelen streefwaarden of doelen op te nemen of aan te geven aan welke maatregelen wordt gedacht om het milieu op overlastlocaties te verbeteren. Daarnaast adviseert de indiener om globaal onderzoek te doen over wat aanwezig is, hierdoor kunnen de milieu-ambities beter worden vastgelegd. 18. Indiener moedigt de gemeente aan om toe te treden tot het Schone Lucht Akkoord (SLA). De indiener benadrukt dat hierbij kansen liggen voor de gemeente om maatregelen ter verbetering van luchtkwaliteit voortvarend op te pakken. 19. Indiener verzoekt de gemeente om stiltegebieden op te nemen in de omgevingsvisie. De indiener wijst erop dat de omgevingsvisie het juiste instrument is om aan te geven op welke wijze u het gebied wil respecteren danwel wil bijdragen aan de beleving van de stilte in het gebied/directe omgeving. Indiener doet hiervoor een tekstsuggestie: <i>'In de gemeente zijn een stiltegebieden aanwezig. De provincie heeft regels opgenomen in de Omgevingsverordening om de stilte te beschermen. We onderschrijven het belang van stilte als belangrijke waarde voor het landschap. Het heeft een positief effect op de gezondheid en vanwege de vergroting van de belevingswaarde van landschap en natuur. Gebieden waar stilte kan worden beleefd willen we in stand houden en waar nodig versterken. Algemene uitgangspunten zijn: een stiltegebied moet stil blijven, het gebied leeft en mag worden beleefd, en in een stiltegebied hoor je gebiedseigen geluiden. De gewenste beleving van stilte betekent dat stiltegebieden toegankelijk moeten zijn. Stiltegebieden zijn ook van belang voor het behoud van de rijkdom aan soorten. De geluiden van activiteiten van agrarische bedrijven in het gebied beschouwen we als gebiedseigen. Er zijn echter ook nevenactiviteiten die niet passend zijn binnen een stiltegebied, zoals grootschalige verkeersaantrekkende functies, bedrijvigheid en andere lawaaimakende activiteiten. Deze gaan we tegen.'</i> 20. Indiener wijst erop dat er sprake is van specifieke problematiek in relatie tot de bodemkwaliteit in de gemeente. Het gaat dan om verhoogde gehalten aan zink, cadmium, lood en koper in zowel de grond als in het grondwater. Indiener adviseert om hierbij stil te zijn en dit op te nemen in de omgevingsvisie. In relatie tot het omgevingsplan moet de gemeente namelijk keuzen maken over de bruidschatsregel Actief Bodembeheer de Kempen. 21. Indiener wijst erop dat er in de bodem en ondergrond veel verschillende opgaven samenkomen. Indiener adviseert dan ook een goede afstemming tussen ondergronds ruimtegebruik vanuit de verschillende ruimtelijke opgaven. 22. Indiener wijst erop dat binnen de gemeente Heeze-Leende 11 voormalige stortlocaties aanwezig zijn. Geen van deze stortlocaties valt onder het overgangsrecht van de provinciale verordening. Dit wil zeggen dat de gemeente Heeze - Leende met de inwerkingtreding van de Omgevingswet bevoegd gezag is voor de handelingen rondom de voormalige stortlocaties. Indiener wijst erop dat gemeenten regels kunnen opnemen in hun omgevingsplan om te voorkomen dat als gevolg hiervan risico's ontstaan. Omdat de milieurisico's in de meeste gevallen blijken mee te vallen, bieden voormalige stortplaatsen kansen voor het her-ontwikkelen van de ruimte (zonneparken, natuur etc.).
--	--	---

		23. Indiener wijst erop dat het 'Programma Aanpak Stikstofdepositie' (PAS) niet meer bestaat. De indiener stelt daarom voor om deze verwijzing aan te passen naar: "We maken daarvoor onder andere gebruik van provinciale subsidies". 24. Indiener adviseert de bedrijfslocatie Poort 43 niet specifiek te benoemen als een bedrijfslocatie die overlast veroorzaakt. Deze verwijzing blijft namelijk bestaan, ook als in de toekomst de overlast is opgelost of een ander bedrijf zich op deze locatie vestigt. De indiener adviseert om de locatie minder specifiek te benoemen in de omgevingsvisie.
	Beantwoording	1. De gemeente is het eens met de zienswijze en zal in de omgevingsvisie opnemen dat op dit moment, uitgaande van de Regiodeal, het uitgangspunt is om bij nieuwe woningbouwontwikkelingen minimaal 30% sociale huur te realiseren. 2. De gemeente geeft aan zich vooral te willen focussen op het verduurzamen van de bestaande woningvoorraad: stimuleren van besparingsmaatregelen en het klaarmaken van woonwijken/woningen om 'van het gas af te gaan'. Voor dit laatste doorloopt de gemeente het 'warmtetransitie-traject'. Voor nieuwbouw gaat de gemeente uit van de vigerende wettelijke duurzaamheidseisen (landelijk) die al worden gesteld en stuurt hierbij niet op extra eisen. 3. De gemeente is het eens met de zienswijze om de waarde van aanwezige cultuurhistorische en archeologische waarden sterker te duiden in de omgevingsvisie en aan te geven om hier oog voor te hebben. Een tekstuele verankering, zoals opgenomen in paragraaf 5.3.2. 'Landschappelijke kwaliteiten' zoals opgenomen in de ontwerp-omgevingsvisie sluit beter aan bij onze omgevingsvisie dan de gevraagde verankering van kaarten en provinciaal beleid. 4. Zie de beantwoording van punt 2 op zienswijze nummer 13. Deze opmerking is te specifiek om op te nemen in de omgevingsvisie. 5. De gemeente benoemt in de omgevingsvisie de ambities op het gebied van het lokaal infiltreren en vasthouden van regenwater (op de plek waar de regendruppel valt), zowel in stedelijk gebied als in het buitengebied. Vanuit het Plan Stedelijk Water biedt de gemeente bovendien een stimuleringsregeling voor het vasthouden van regenwater op eigen perceel en het vergroenen van daken. In het beleid is opgenomen dat gemengd riool bij toekomstige vervangingen, wordt vervangen door gescheiden rioolstelsel om zodoende te zorgen dat regenwater van afvalwater wordt gescheiden en het regenwater ter plaatse kan infiltreren. Zie voor ambities in de beekdalgebieden de beantwoording van zienswijze nummer 50. 6. De gemeente is het eens met de zienswijze om 'water als ordenend principe' en het uitgangspunt 'dat bij ruimtelijke ontwikkelingen altijd moet worden gekeken naar de inpassing in de ondergrond' expliciet op te nemen in de omgevingsvisie. De (reservering) waterbergingsgebieden uit de provinciale interim-omgevingsverordening heeft de gemeente al overgenomen in de ontwerp-omgevingsvisie. Vanuit de ruimtelijke beperkingen die de provincie stelt aan ontwikkelingen in deze gebieden voegt de gemeente in de omgevingsvisie toe dat het uitgangspunt is om het waterbergende vermogen van de beekdalen en de aangewezen waterbergingsgebieden daaromheen niet te belemmeren. De gemeente is van mening dat bij inrichtingsplannen om tot klimaatrobuuste watersystemen te komen, deze wel zoveel mogelijk samen met de omgeving en gebruikers gemaakt moeten worden. De gemeente voegt deze passage toe in paragraaf 6.6 'Natuurgebieden en beekdalen'. 7. Zie de beantwoording van zienswijze nummer 7. 8. De gemeente is het eens met de zienswijze. De gemeente heeft de ambitie om te komen tot een duurzaam gronduitgiftebeleid en zal dit dan ook opnemen in de omgevingsvisie.

	9. De gemeente gaat werken met gebiedsplannen voor de verschillende deelgebieden in het buitengebied. In samenwerking met relevante samenwerkingspartners en andere belanghebbenden wordt in deze gebiedsplannen weergegeven hoe de transitie van het betreffende landelijk gebied vormgegeven wordt en hoe de integraliteit van de diverse thema's daarbij geborgd worden. Dit doet de gemeente mede met het oog op de uitwerking van het Nationaal Programma Landelijk Gebied. Hiermee is het voornemen om een omgevingsprogramma Landbouw op te stellen niet meer actueel. 10. De gemeente kiest ervoor om in de 1.0. versie van de omgevingsvisie nog geen projectenmatrix op te nemen. Deze nadere uitwerking vindt plaats in de actualisatie richting omgevingsvisie 2.0. Wel voegt de gemeente het project toe in paragraaf 6.6. 'Natuurgebieden en beekdalen'. 11. De gemeente is het eens met de zienswijze om toekomstbestendigheid concreter te duiden. In dit kader constateert de gemeente dat de (ruimtelijke) kwaliteit van de huidige bedrijventerreinen over het algemeen op orde is. De gemeente zet daarom met name in op optimalisatie van de terreinen: klimaatadaptieve (groenblauwe) inrichting, ruimte voor circulariteit en slim ruimtegebruik. Daarnaast staat de gemeente ervoor open als op een bedrijventerrein een groot kavel vrij komt, dit kavel op te splitsen zodat zich hier ook kleinschaligere bedrijvigheid kan vestigen. En de gemeente is van mening dat als er een verbinding gelegd is tussen De Poortmannen en de randweg Heeze, er in het gebied tussen De Poortmannen en de nieuwe ontsluitingsweg beperkte ruimte is voor vestiging van bedrijfslocaties. De ontsluiting kan dan namelijk via de nieuwe infrastructuur buiten de kernen om plaatsvinden. 12. De gemeente geeft, in tegenstelling tot de ontwerp-omgevingsvisie, aan dat alleen optimalisatie naar verwachting onvoldoende is om in de (lokale) behoefte aan bedrijfsruimte te voorzien, zeker in de planperiode waar de omgevingsvisie op ziet. De gemeente zet dan ook in op beperkte uitbreiding van bedrijventerreinen, mits dit niet leidt tot extra vrachtverkeer in de kern. De gemeente geeft aan dat afstemming in de regio in dit kader inderdaad van belang is – Regionale Afsprakenkader Bedrijventerreinen. Dit punt zal de gemeente opnemen in de omgevingsvisie. 13. De gemeente geeft aan dat zij in het deelgebied 'landelijk gebied' alleen ruimte wil bieden aan kleinschalige, passende bedrijvigheid in vrijkomende agrarische bebouwing (dus gekoppeld aan het VAB-beleid) en dat clustering van bedrijven in het landelijk gebied inderdaad niet gewenst is. De gemeente geeft aan dit te verduidelijken in de omgevingsvisie. 14. Zie beantwoording van punt 2 in zienswijze nummer 16 en punt 4 in zienswijze nummer 35. 15. De gemeente stemt de gemeentelijke mobiliteitsplannen af met de Regionale Mobiliteitsagenda's en -programma's. In het kader van de afstemming met regionale partners is bijvoorbeeld ook regionale fietsverbinding Someren-Heeze-Veldhoven en aantakking hiervan op de doorfietsroute Weert-Eindhoven opgenomen. 16. De gemeente is het eens met de zienswijze en past de omgevingsvisie hierop aan. 17. De gemeente geeft aan oog te hebben voor de huidige overlastlocaties binnen Heeze-Leende. In de omgevingsvisie 1.0. benoemt de gemeente per deelgebied (gebiedstype) haar doelen en ambities voor de fysieke leefomgeving richting 2040, ook op het gebied van milieu. In een later stadium streeft de gemeente ernaar om in de beleidscyclus – in interactie met het omgevingsplan – dit verder uit te werken. Zie ook algemene toelichting op 'werking van het (milieu)mengpaneel in de omgevingsvisie. 18. De gemeente heeft nog niet bepaald of ze dit akkoord al dan niet wil ondertekenen. Ze neemt hierover op dit moment in haar omgevingsvisie derhalve niets op. 19. Zie de beantwoording van punt 1 in zienswijze nummer 5.
--	--

		20. De gemeente geeft aan het eens te zijn met de zienswijze om in te gaan op de problematiek van zinkassen in de regio De Kempen, de hieruit volgende (mogelijk) aanwezige zinkaslocaties op het grondgebied van de gemeente en de beleidsmatige omgang rondom (de ontwikkeling van) deze locaties. Het uitgangspunt is dat '(ontwikkel)locaties waar vermoeden is dat zinkassen aanwezig zijn in de bodem, dit wordt onderzocht en de bodem zo nodig wordt gesaneerd'. 21. De gemeente is het eens met de zienswijze dat een goede afstemming tussen ondergronds ruimtegebruik van belang is, zeker in relatie tot de energietransitie. Zie hiervoor ook de beantwoording van zienswijze nummer 59. 22. De gemeente is het eens met de zienswijze om een passage over de voormalige stortplaatsen op te nemen in de omgevingsvisie. De gemeente monitort de elf voormalige stortplaatsen die zich in de gemeente bevinden, onder andere op mogelijke uitspoeling naar grondwater. De meeste stortplaatsen hebben op dit moment geen herbestemde functie. Voormalige stortplaatsen zijn wel in beeld als mogelijke locatie voor (tijdelijke) zonnenvelden. 23. De gemeente is het eens met de zienswijze en past de omgevingsvisie hierop aan. 24. Deze locatie drukt een dusdanige stempel op haar omgeving dat het in de ogen van de gemeente onverstandig is om deze locatie niet expliciet te benoemen.
	Aanpassing	1. Aanpassing van de formulering rondom de realisatie van sociale huurwoningen (p. 40). 2. Aanpassing van de formulering 'Energie neutraal, circulair en natuurinclusief' (p.41). 3. Aanpassing van de formulering cultuurhistorische elementen in paragraaf 2.4. Groen en diverse mozaiek landschap' (p.18). 4. Er is geen aanleiding tot aanpassing van de ontwerp-omgevingsvisie. 5. Titel- en tekstaanpassing formulering 'Klimaatrobuust bodem- en watersysteem' (p. 50). Aanpassing van de formulering 'Dorpskernen klimaatbestendig maken' (p. 50). Zie de aanpassing van zienswijze nummer 50. 6. Titel- en tekstaanpassing formulering 'Klimaatrobuust bodem- en watersysteem' (p.50). Tekstaanpassing formulering klimaatrobuuste beekdalen in paragraaf 6.6. Natuurgebieden en beekdalen (p.81). 7. Zie de aanpassing van zienswijze nummer 7. 8. Toevoeging over gronduitgiftebeleid in paragraaf 7.5. Financiële uitvoerbaarheid, kostenverhaal en gronduitgifte (p.90). 9. Verwijdering Omgevingsprogramma Landbouw vervangen door de Gebiedsplannen (p.88). 10. Toevoeging van project 'GGA Strabrechtse Heide & Beuven' aan paragraaf 6.6. Natuurgebieden beekdalen (p.80). 11. Aanpassing van de formulering van 'Toekomstbestendige bedrijventerreinen' en 'Ruimte bieden aan..' (p.56). 12. Zie de aanpassing van punt 11 in deze zienswijze. 13. Toevoeging van een passage 'Bedrijvigheid in het landelijk gebied' (p.56). 14. Zie aanpassing van punt 2 in zienswijze nummer 16 en punt 4 in zienswijze nummer 35. 15. Er is geen aanleiding tot aanpassing van de ontwerp-omgevingsvisie. 16. Aanpassing van de formulering van 'Rekening houden met aandachtsgebieden' (p.42). 17. Er is geen aanleiding tot aanpassing van de ontwerp-omgevingsvisie. 18. Er is geen aanleiding tot aanpassing van de ontwerp-omgevingsvisie. 19. Zie de aanpassing van punt 1 in zienswijze nummer 5. 20. Toevoeging van een bullet 'Omgang met mogelijk aanwezige zinkassen in de bodem' (p.50). 21. Er is geen aanleiding tot aanpassing van de ontwerp-omgevingsvisie.

		22. Opnemen van een extra passage over de voormalige stortplaatsen, in paragraaf 6.5. Landelijk gebied (p.77). 23. Verwijdering van de betreffende zin in de omgevingsvisie (p.81). 24. Er is geen aanleiding tot aanpassing van de ontwerp-omgevingsvisie.
Nr. 55 Rijkswaterstaat		
	Samenvatting	1. Indiener geeft aan dat het verbeteren van de doorstroming A67 geldt voor de gehele snelweg langs de gemeentegrens van Heeze-Leende. Indiener geeft hierbij aan dat verbeteren van de doorstroming niet betekent dat de snelweg overal verbreed moet worden, er zijn ook andere maatregelen. 2. Indiener geeft aan dat het uitwerken van plannen om wind- en zonne-energie te clusteren langs snelwegen in samenspraak met beheerders moet gebeuren.
	Beantwoording	1. De gemeente is het eens met uw zienswijze en past de omgevingsvisiekaart- en tekst hierop aan. Het betreft inderdaad een breed en compleet maatregelenpakket voor zowel de A67 als de A2, waaronder de mogelijkheid van het verbreden van de snelweg, om de doorstroming te verbeteren. De gemeente past dit aan in de omgevingsvisie. 2. De gemeente geeft aan dat vanuit het traject 'Regionale Energiestrategie – Metropoolregio Eindhoven' de snelweg A67 – net als de snelweg A2 – is aangewezen als zoekgebied voor duurzame energieopwekking. In een samenwerking van de A67-gemeenten (Manifest Klimaatcorridor A67) wordt onderzocht welke mogelijkheden, zowel bestaande als innovatieve, te realiseren zijn voor opwek van duurzame energie langs het tracé. Ook Rijkswaterstaat is hierbij betrokken.
	Aanpassing	1. Kaartaanpassing: doortrekken 'verbeteren doorstroming snelwegen' over het gehele deel snelweg A67 dat langs de gemeentegrens loopt. Tekstaanpassing van de formulering 'Verbeteren regionale bereikbaarheid' (p.59). Tekstaanpassing van formulering bereikbaarheid op hoofdwegennet in paragraaf 6.4. Bedrijvigheid en verbindingen' (p.73). 2. Update van het tekstuele kader 'Energieopwekking rondom bestaande mobiliteitsinfrastructuur' (p.58).
Nr. 56 indiener 46		
	Samenvatting	Indiener maakt bezwaar tegen het uitgangspunt dat de autonome groei in Leenderstrijp wordt opgevangen in bestaande gebouwen of in andere dorpen en dat verdere verdichting niet mogelijk is. Indiener geeft aan dat dit de toekomst en leefbaarheid van Leenderstrijp in de weg staat.
	Beantwoording	Zie algemene toelichting op 'ontwikkelingsmogelijkheden in Leenderstrijp'.
	Aanpassing	Zie algemene toelichting op 'ontwikkelingsmogelijkheden in Leenderstrijp'.
Nr. 57 Stichting Houd Heeze-Leende Mooi		
	Samenvatting	1. Indiener geeft aan dat er nauwelijks aandacht is voor het aspect cultuur in de ontwerp-omgevingsvisie en maakt hiertegen bezwaar. Indiener geeft aan dat de karakteristieke inrichting en sfeer van de dorpen en het landschap behouden moet blijven of zelfs verbeterd. De bescherming van het erfgoed vindt als nadere uitwerking plaats in het Monumentenbeleid- en lijst. 2. Indiener geeft aan dat het cultuurhistorisch erfgoed beter onder het voetlicht moet worden gebracht, zoals bijvoorbeeld de geschiedenis van Heeze als schildersdorp. Het is een belangrijk deel van onze identiteit, zo geeft de indiener aan. Indiener geeft enkele suggesties voor de ontwerp-omgevingsvisie om erfgoed en cultuurhistorie onder de aandacht te brengen: a) Pagina 16: toevoegen van context bij de afbeelding over de historische ontwikkeling van de vier dorpen.

		b) Paragraaf 2.3. meer aandacht voor Heeze, onder andere de historie als schildersdorp. c) Paragraaf 2.3.: toevoegen omschrijving van buurtschappen en focus op koestering van de buurtschappen. d) Paragraaf 3.6.: toevoegen van de historische context rondom de transitie landelijk gebied / boerenbedrijven. e) Pagina 46: behouden en versterken van het gehele landschap i.p.v. landschapskenmerken. f) Pagina 48: toevoegen van begrip 'dorpsgezicht' en voorkomen dit verstoord wordt. g) Toevoegen van de vele ateliers en evenement Kunst Smullen – in relatie tot schilder dorp. 3. Indiener geeft aan dat een koppeling tussen cultuurhistorie/erfgoed en recreatie ontbreekt. Door cultuurhistorische elementen (materieel erfgoed) zichtbaar te maken en de verhalen te vertellen (immaterieel erfgoed) draagt cultuur bij aan de recreatiesector, zo geeft de indiener aan. 4. Indiener geeft aan dat het in het kader van doorstroming van belang is dat er voldoende ouderenwoningen worden gebouwd. Indiener geeft hierbij als suggestie om verschillende leeftijdsgroepen met elkaar te mixen en te zorgen voor voldoende ontmoetingsmogelijkheden, ten behoeve van de leefbaarheid. 5. Indiener geeft aan dat het belangrijk is om te zorgen voor voldoende woningen voor statushouders en opvang van vluchtelingen. 6. Indiener verzoekt om in relatie tot de woningbouwopgave ervoor te waken dat dit niet ten koste gaat van het karakter van de kernen en de omliggende natuurgebieden. 7. Indiener geeft aan dat er een detailhandelvisie moet worden ontwikkeld die inspeelt op de toename van online-winkelen: transformatie van winkelpanden naar woningen, behoefte aan andere diensten, onderscheidend lokaal aanbod, etc. Indiener vraagt hierbij specifiek aandacht voor de ruimtelijke uitstraling aan het begin van de weg richting Someren. 8. Indiener verzoekt om zoveel mogelijk in te zetten op circulaire bouw. 9. Indiener maakt bezwaar tegen het uitgangspunt om de eigen energiebehoefte binnen de gemeentegrenzen duurzaam op te wekken. Indiener stelt dat dit een mogelijke uitkomst kan zijn van afwegingen, maar dat het niet het doel moet zijn. 10. Indiener verzoekt de gemeente om de wens op te nemen in de omgevingsvisie om één of twee fietstunnels onder het spoor te realiseren. 11. Indiener verzoekt de gemeente om voldoende ondersteuning te geven aan leefbaar houden van de effecten van klimaatverandering. Hiervoor doet indiener enkele suggesties: a) zo weinig mogelijk inzet van mechanische koeling en meer groen aanleggen (en onderhouden) in stedelijk gebied. b) een toekomstbestendig waterbeheer bevorderen, in samenwerking met het Waterschap – onder andere betere regulering waterafvoer in sloten en beken, het vasthouden van regenwater en scheiding rioolsysteem. c) een verantwoorde energieproductie, zonder de kwaliteiten van het landschap aan te tasten (volop inzetten op lege daken en geen windturbines in natuurgebieden of zonnepanelen in weilanden). d) het energienet geschikt maken/houden voor grootschalige terug levering. e) het bevorderen van initiatieven richting circulaire landbouw. 12. Indiener verzoekt om autovrij/-luwe dorpscentra te creëren met parkeren op afstand, zodat een prettig verblijfsgebied ontstaat. 13. Indiener geeft aan dat hij hoopt dat het vastgestelde beleid gerealiseerd wordt en dat het vertrouwen in de overheid hersteld wordt. Indiener geeft tot slot aan graag deelnemer te zijn van de op te richten Omgevingstafel.
--	--	---

		14. Indiener geeft aan dat in de ontwerp-omgevingsvisie geen enkele foto is opgenomen over cultuurhistorische elementen in de gemeente, terwijl die juist zo typerend zijn voor Heeze-Leende. Indiener geeft aan dat sommige foto's niet herkenbaar uit Heeze-Leende zijn.
	Beantwoording	1. Zie de beantwoording van punt 3 in zienswijze nummer 54. 2. De gemeente geeft aan dat cultuurhistorie en erfgoed (zowel materieel als immaterieel) inderdaad belangrijk is voor de identiteit van Heeze-Leende en haar gemeenschap. De gemeente is het eens met de zienswijze dat dit sterker naar voren mag komen in de omgevingsvisie. Beantwoording van de specifieke voorstellen: a) In paragraaf 2.2. 'Ontstaansgeschiedenis' (p.15) van de ontwerp-omgevingsvisie staat een toelichting op de historische ontwikkeling van het landschap en de vier dorpskernen in de gemeente Heeze-Leende. b) De gemeente is het eens met het voorstel om de historie van Heeze als schildersdorp op te nemen in de omgevingsvisie. c) In hoofdstuk 6 van de ontwerp-omgevingsvisie (gebiedsgerichte uitwerking) komen de verschillende buurtschappen in Heeze-Leende uitgebreid aan bod. d) Zie de algemene toelichting op 'transitie van het landelijk gebied en perspectief voor de landbouw'. Hierin wordt de belangrijke rol die de landbouw van oudsher heeft in Heeze-Leende benadrukt. e) De gemeente is het niet eens met de zienswijze. Het gaat namelijk om het behouden/versterken van specifieke cultuurhistorische landschapkenmerken binnen het landschap. f) Er zijn op dit moment vanuit erfgoedbeleid geen beschermde dorpsgezichten aangewezen. g) In paragraaf 2.3. van de ontwerp-omgevingsvisie wordt al ingegaan op de aanwezigheid van galerieën, beeldentuinen, etc. in Heeze-Leende. 3. De gemeente geeft aan dat cultuurhistorie en erfgoed (zowel materieel als immaterieel) inderdaad een belangrijke factor is in de recreatieve waarde van Heeze-Leende. De gemeente is het eens met de zienswijze dat dit sterker naar voren mag komen in de omgevingsvisie. 4. De gemeente stelt inderdaad dat het belangrijk is om aandacht voor te hebben voor doorstroming in de woningbouwopgave. De gemeente zet in op het toevoegen van die woningen waaraan op lange termijn behoefte bestaat en die onvoldoende beschikbaar komen door doorstroming en woningen waardoor de algehele doorstroming wordt bevorderd. Hierin heeft de gemeente specifiek aandacht voor senioren, waarbij de gemeente stelt dat seniorenwoningen (diverse woonvormen) bij voorkeur nabij voorzieningen in de dorpskernen worden gerealiseerd. 5. Zie de beantwoording van punt 2 op zienswijze nummer 35. 6. De gemeente geeft aan dat zij uitgaat van een beperkte rol voor Heeze-Leende in de woningbouwopgave van de Brainportregio. De bijdrage van Heeze-Leende aan de schaa sprong is namelijk vooral gericht op het bieden van een aantrekkelijk (recreatief, natuurrijk) landschap. Daarnaast is het behoud van het bestaande karakter van de dorpen een belangrijk uitgangspunt. De gemeente voegt deze verduidelijking toe aan de omgevingsvisie. 7. De gemeente heeft in de ontwerp-omgevingsvisie wel aandacht voor een levendig, compact kernwinkelgebied in Heeze en het behoud van het bestaande voorzieningenniveau in de andere dorpscentra. In dit kader streeft de gemeente naar concentratie van voorzieningen zoals detailhandel en horeca in de centrumgebieden. Voor het deelgebied Centrum Heeze (paragraaf 6.3.) geeft de gemeente in de ontwerp-omgevingsvisie aan in te zetten op het verplaatsen van winkels en horeca

		aan de randen van het centrum naar het gebied tussen de Vijfprong en het gemeentehuisplein. De vrijkomende panden kunnen worden getransformeerd naar woningen. De Nieuwendijk is een locatie voor dergelijke transformatie. 8. De gemeente heeft in haar duurzaamheidsbeleid opgenomen dat ze zoveel mogelijk inzet op afvalpreventie en het gebruik van duurzame hernieuwbare grondstoffen en hergebruik van producten en grondstoffen. De gemeente wil zich inzetten om met betrokkenen van bouwontwikkelingen in gesprek te gaan, met als doel het stimuleren van circulaire bouwen. 9. Zie de beantwoording van punt 3 in zienswijze nummer 37. 10. De gemeente geeft aan dat het belangrijk is dat er in Heeze een goede langzaam verkeerverbinding is tussen de gebieden aan weerszijden van het spoor. De gemeente is momenteel met ProRail in gesprek over verschillende spoorwegovergangen. Opwaardering van de huidige ondertunneling bij het station (tot volwaardige fietstunnel) is op dit moment niet waarschijnlijk. 11. De gemeente is het eens met de zienswijze om als gemeente voldoende ondersteuning te geven en ruimtelijke kaders te bieden voor het leefbaar houden van de woon- werk- en leefomgeving met het oog op de effecten van klimaatverandering: a) De gemeente geeft in de ontwerp-omgevingsvisie aan in te zetten op het verminderen van verharding en het toevoegen van groen in de openbare ruimte en particuliere tuinen, om zo hittestress tegen te gaan en waterberging/infiltratie te bevorderen (pagina 50). b) Zie de beantwoording van punt 3 in zienswijze nummer 62. c) Zie de beantwoording van punt 2 in zienswijze nummer 16 en punt 4 in zienswijze nummer 35. d) De gemeente geeft aan dat de capaciteit van het energienet zeker een belangrijk aandachtspunt is om rekening mee te houden. De netbeheerder draagt verantwoordelijkheid voor voldoende ruimte op het energienet voor nieuwe aansluitingen. Met het oog op efficiënt gebruik van het energienet stelt de gemeente in de ontwerp-omgevingsvisie als uitgangspunt dat opwekking van duurzame energie zo dicht mogelijk bij de gebruiker moet plaatsvinden om transportverlies te minimaliseren en het netwerk zo goed mogelijk te benutten (pagina 57). e) Zie algemene toelichting op 'transitie landelijk gebied en perspectief voor de landbouw'. 12. De gemeente geeft aan dat de zienswijze overeenkomt met de ambitie in de ontwerp-omgevingsvisie. De gemeente streeft in de dorpscentra naar een verkeersluwere inrichting voor gemotoriseerd verkeer, met compacte parkeervoorzieningen, en de inrichting als verblijfsgebied. 13. De gemeente waardeert het dat inspreker haar hoop uitspreekt dat het beleid gerealiseerd wordt. Op dit moment is nog niet duidelijk hoe de omgevingstafel vormgegeven wordt; het verzoek van de inspreker om hieraan deel te nemen kan op dit moment daarom nog niet beantwoord worden. 14. De gemeente is het eens met deze opmerking. In de definitieve versie zullen meer typerende en herkenbare foto's opgenomen worden.
	Aanpassing	1. Zie de aanpassing van punt 3 in zienswijze nummer 54. 2. Aanpassing formulering aanwezige cultuurhistorie/erfgoed in paragraaf 2.4. 'groen en divers mozaïeklandschap' (p. 18). Aanpassing van de specifieke voorstellen: a) Er is geen aanleiding tot aanpassing van de ontwerp-omgevingsvisie. b) Aanpassing van de beschrijving van Heeze in paragraaf 2.3. 'Prettig wonen en passende voorzieningen' (p.17). c) Er is geen aanleiding tot aanpassing van de ontwerp-omgevingsvisie.

		d) Zie de algemene toelichting op 'transitie van het landelijk gebied en perspectief voor de landbouw'. e) Er is geen aanleiding tot aanpassing van de ontwerp-omgevingsvisie. f) Er is geen aanleiding tot aanpassing van de ontwerp-omgevingsvisie. g) Er is geen aanleiding tot aanpassing van de ontwerp-omgevingsvisie. 3. Aanpassing van de formulering van de hoofddoelen in paragraaf 5.3.4. 'Recreatieve waarde' (p. 52). 4. Er is geen aanleiding tot aanpassing van de ontwerp-omgevingsvisie. 5. Zie de aanpassing van punt 2 op zienswijze nummer 35. 6. Aanpassing van de formulering van paragraaf 4.2.4. 'Schaalsprong Brainport' (p31). 7. Er is geen aanleiding tot aanpassing van de ontwerp-omgevingsvisie. 8. Er is geen aanleiding tot aanpassing van de ontwerp-omgevingsvisie. 9. Zie de aanpassing van punt 3 in zienswijze nummer 37. 10. Er is geen aanleiding tot aanpassing van de ontwerp-omgevingsvisie. 11. Aanpassing op de vijf inhoudelijke punten: a) Er is geen aanleiding tot aanpassing van de ontwerp-omgevingsvisie. b) Zie de aanpassing van punt 3 in zienswijze nummer 62. c) Zie de aanpassing van punt 2 in zienswijze nummer 16 en punt 4 in zienswijze nummer 35. d) Er is geen aanleiding tot aanpassing van de ontwerp-omgevingsvisie. e) Zie algemene toelichting op 'transitie landelijk gebied en perspectief voor de landbouw'. 12. Aanpassing van de formulering van het begrip 'autoluw': hieronder wordt ook ander gemotoriseerd verkeer verstaan. 13. Er is geen aanleiding tot aanpassing van de ontwerp-omgevingsvisie. 14. Er worden andere foto's opgenomen in de definitieve versie van de omgevingsvisie.
Nr. 58 indiener 47		
	Samenvatting	Indiener maakt bezwaar tegen het uitgangspunt dat de autonome groei in Leenderstrijp wordt opgevangen in bestaande gebouwen of in andere dorpen en dat verdere verdichting niet mogelijk is.
	Beantwoording	Zie algemene toelichting op 'ontwikkelingsmogelijkheden in Leenderstrijp'.
	Aanpassing	Zie algemene toelichting op 'ontwikkelingsmogelijkheden in Leenderstrijp'.
Nr. 59 Netbeheerder Tennet		
	Samenvatting	1. Indiener wijst erop dat er een landelijk hoogspanningsnet aanwezig is in de gemeente Heeze-Leende. Indiener geeft aan dat het bij relatief grootschalige hoogspanningsinfrastructuur waardevol kan zijn het bestaande en eventuele toekomstige ruimtebeslag op te nemen. De indiener verzoekt om hier rekening mee te houden. De indiener verzoekt ook om te overwegen het hoogspanningsnet op het kaartmateriaal op te nemen, zodat bij ontwikkeling een zorgvuldige belangenafweging gemaakt kan worden. 2. Indiener wijst erop dat de energievoorziening in Nederland fors gaat veranderen door de energietransitie. Er zullen daarom de komende jaren diverse netuitbreidingen en wijzigingen gaan plaatsvinden, waarvoor het cruciaal is dat er ruimte voor beschikbaar is. De indiener verwijst hierbij naar het Investeringsplan van de Netbeheerder. Indiener verzoekt om rekening te houden met dit ruimtebeslag en dit op te nemen of te vermelden in de omgevingsvisie.

		3. Indiener heeft een bijlage toegevoegd waarin situaties beschreven staan die de leveringszekerheid/veiligheid beïnvloeden en uitval kunnen veroorzaken.
	Beantwoording	1. De gemeente is het eens met de zienswijze om het hoogspanningsnet op het kaartmateriaal en in de tekst op te nemen vanwege de impact van dit net. 2. De gemeente is het eens met de zienswijze om de diverse netuitbreidingen in de aankomende jaren op te nemen in de omgevingsvisie. De gemeente verwijst in de omgevingsvisie (paragraaf 5.3.3. Energie- en Warmtetransitie) naar de nodige inspanningen voor de netuitbreidingen ten behoeve van de energietransitie. 3. De gemeente geeft aan de bijlage ter kennisgeving te hebben aangenomen.
	Aanpassing	1. Kaartaanpassing: toevoeging van de aanwezige hoogspanningsinfrastructuur. Tekstaanpassing: Aanpassing van de formulering 'Rekening houden met aandachtsgebieden' (p. 42). Toevoeging passage 'Extra ruimtebeslag door de energie- en warmtetransitie' (p. 58). 2. Zie de tekstaanpassing onder punt 1 in deze zienswijze. 3. Er is geen aanleiding tot aanpassing van de ontwerp-omgevingsvisie.
Nr. 60 indiener 48		
	Samenvatting	Indiener maakt bezwaar tegen de provinciale locatie verstedelijking afweegbaar rondom Kloostervelden. Indiener geeft aan dat ervoor moet worden gewaakt dat het verantwoord leefklimaat in het kader van de omgekeerde integratie in stand wordt gehouden. Daarnaast geeft indiener aan dat hierdoor de landschappelijke, natuurlijke en cultuurhistorische kwaliteiten van het gebied worden vernietigd. Indiener verwijst naar het 'Beeldkwaliteitsplan voor Providentia'.
	Beantwoording	Zie algemene toelichting op 'provinciale locatie verstedelijking afweegbaar bij Kloostervelden'.
	Aanpassing	Zie algemene toelichting op 'provinciale locatie verstedelijking afweegbaar bij Kloostervelden'.
Nr. 61 Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost		
	Samenvatting	Indiener verzoekt om aanpassing van kernwaarde 6 in par. 5.2.3. naar "Voorzieningen in de zorg zijn toegankelijk voor en afgestemd op inwoners en bezoekers." Volgens de indiener geeft deze formulering duidelijker aan dat zorgvoorzieningen mee moeten groeien met de groei van het aantal inwoners of bezoekers.
	Beantwoording	De gemeente is het eens met het tekstvoorstel in deze zienswijze.
	Aanpassing	Aanpassing van de formulering 'Bewaken van de fysieke veiligheid' (p. 42).
Nr. 62 Waterschap de Dommel		
	Samenvatting	Opmerking ten aanzien van de zienswijze: de samenvatting gaat in de op aangedragen punten in de begeleidende mail van de indiener. Het bijgevoegde pdf-document van de ontwerp-omgevingsvisie, met daarin verbetervoorstellen door de indiener, houdt de gemeente buiten beschouwing. Indiener geeft aan dat de visie een heldere ontwikkelrichting biedt voor de toekomst, met daarin aandacht voor de waterbelangen in het gebied. Indiener geeft aan dat er echter nog een aantal zaken ontbreken of nader uitgewerkt zouden moeten worden: 1. Lagenbenadering: indiener geeft aan dat de bestaande kwaliteiten (o.a. geomorfologie en watersysteem) niet aan bod komen, terwijl dit de basis vormt voor ruimtelijke opgaven. Indiener verzoekt de gemeente om bodem en water als sturende principe op te nemen.

45

Nr. 65		ZLTO Groote Heide
	Samenvatting	1. Indiener wijst erop dat er naast 'natuurinclusieve landbouw en kringlooplandbouw, en de zorg voor een economisch perspectief voor verbrede en multifunctionele landbouw' meer transitiepaden mogelijk zijn. Het transitie pad voor bedrijfsontwikkeling kan volgens de indiener ook gericht zijn innovatie, efficiëntie en intensivering. 2. Indiener mist, aansluitend op punt 1, een toekomstperspectief voor alle agrarische bedrijven. Er is een diversiteit aan agrarische bedrijven en indiener verzoekt om bij het omschrijven van het perspectief voor de landbouw breder te kijken naar alle agrarische sectoren in het buitengebied. 3. Indiener stelt dat veel van de aspecten die als voorwaarden voor de uitbreiding van agrarische activiteiten door de gemeente worden benoemd al geregeld zijn in wettelijke voorschriften of andersoortige regelingen. Indiener geeft aan dat juist voor verduurzaming van de agrarische sector, er ruimte moet zijn voor uitbreiding. Indiener verzoekt dan ook om geen extra beperkingen of bovenwettelijke eisen op te nemen in de omgevingsvisie. 4. Indiener verzoekt om het toestaan van andere type bedrijvigheid en andere ruimtevraagstukken in het buitengebied zeer zorgvuldig af te wegen, en enkel toe te staan op plekken die de ontwikkelruimte van bestaande agrarische bedrijven niet belemmert. 5. Indiener geeft aan dat het wegvallen van deelgebied 'grootschalig agrarisch gebied' voor onduidelijkheid en onzekerheid bij ondernemers zorgt. Indiener verzoekt om aan te geven waar in 2040 het meeste perspectief is voor de agrarische sector. Op deze manier kunnen agrariërs beter omgaan met hun investeringen. 6. Indiener wijst erop dat een goede landbouwstructuur (met zo min mogelijk doorsnijdingen en versnippering van kavels) van essentieel belang is, ook in het kader van meer grondgebonden en kringlooplandbouw. De afname van het areaal bruikbare productieve landbouwgrond is dan ook een aandachtspunt volgens de indiener. Indiener verzoekt dan ook om het behoud/versterking van de agrarische structuur als doelstelling op te nemen in de omgevingsvisie. 7. Indiener verzoekt de gemeente om kritisch te zijn bij wijziging van landbouwgronden naar een nieuwe functies, en altijd te streven naar meervoudig gebruik van deze gronden. Zo kan de landbouw, naast primaire voedselproductie, ook ruimte bieden aan een mooi open landschap, het versterken van de biodiversiteit, het vastleggen van CO2 en het bergen van regenwater in de bodem. Indiener is van mening dat het inzetten van landbouwgronden voor opwekken van duurzame energie niet gewenst is. Volgens de indiener moeten de vruchtbare landbouwgronden primair beschikbaar blijven voor voedselproductie. 8. Indiener wijst erop dat het buitengebied van de gemeente onderdeel uit maakt van het leefgebied van de wolf. De indiener doet een verzoek tot (mogelijkheden tot) het nemen van maatregelen tegen schade makend wild zoals de wolf en wilde zwijnen.
	Beantwoording	1. Zie algemene toelichting op 'transitie landelijk gebied en perspectief voor de landbouw'. 2. De gemeente is het eens met de zienswijze dat het perspectief voor de landbouw inderdaad breed bekeken moet worden, voor alle verschillende agrarische sectoren. De gemeente voegt dit toe aan de omgevingsvisie. 3. Zie algemene toelichting op 'transitie landelijk gebied en perspectief voor de landbouw'. 4. Zie algemene toelichting op 'transitie landelijk gebied en perspectief voor de landbouw'. 5. Zie algemene toelichting op 'transitie landelijk gebied en perspectief voor de landbouw'.

		6. Zie algemene toelichting op 'transitie landelijk gebied en perspectief voor de landbouw'. 7. Zie algemene toelichting op 'transitie landelijk gebied en perspectief voor de landbouw' Zie de beantwoording van punt 2 in zienswijze nummer 16. 8. Zie de beantwoording van punt 3 in zienswijze nummer 16.
	Aanpassing	1. Zie algemene toelichting op 'transitie landelijk gebied en perspectief voor de landbouw'. 2. Aanpassing van de formulering onderdeel 'specifieke kwaliteiten en opgaven' in paragraaf 6.5. Landelijk gebied (p. 75). 3. Zie algemene toelichting op 'transitie landelijk gebied en perspectief voor de landbouw'. 4. Zie algemene toelichting op 'transitie landelijk gebied en perspectief voor de landbouw'. 5. Zie algemene toelichting op 'transitie landelijk gebied en perspectief voor de landbouw'. 6. Zie algemene toelichting op 'transitie landelijk gebied en perspectief voor de landbouw'. 7. Zie algemene toelichting op 'transitie landelijk gebied en perspectief voor de landbouw' Zie de aanpassing van punt 2 in zienswijze nummer 16. 8. Zie de aanpassing van punt 3 in zienswijze nummer 16.

Algemene beantwoording: Ontwikkelingsmogelijkheden in Leenderstrijp

Momenteel staat in de ontwerp-omgevingsvisie dat woningbouw in Leenderstrijp alleen mogelijk is in bestaande bebouwing: splitsing of transformatie. Dit geldt ook voor de langgevelboerderijen in Leenderstrijp. Op deze manier wordt namelijk efficiënt gebruik gemaakt van de bestaande bebouwing. Dit houdt in dat de gemeente ruimte biedt voor:

- woningsplitsing: één woonfunctie opsplitsen naar twee of meerdere woonfuncties (binnen de bestaande bouwmassa); De woningen die hierdoor toegevoegd worden moeten betaalbaar zijn.
- transformatie van gebouwen naar woonfunctie, eventueel in het kader van het VAB-beleid (binnen het bestaande bouwvlak).

De gemeente is het eens met de zienswijzen die bezwaar maakten op het uitgangspunt dat verdere verdichting in Leenderstrijp nooit mogelijk is. Er zijn gevallen in Leenderstrijp denkbaar waar beperkte verdichting een dusdanig groot knelpunt oplost waardoor verdichting op de betreffende locatie redelijk en billijk is. In dat geval is de gemeente bereid om deze beperkte verdichting toe te staan. Dit betekent dus zeker niet dat elke open plek in Leenderstrijp voor woningbouw in aanmerking komt. Op bepaalde locaties, zoals een cultuur-historische plek als het Kaetsveld, is uitbreiding van bebouwing sowieso ongewenst. Het behoud van het cultuurhistorische, dorps karakter van Leenderstrijp en het behoud/versterking van de aanwezige groenstructuur is namelijk een belangrijk uitgangspunt. Inbreiding is daarmee alleen mogelijk als het initiatief kleinschalig is voor de autonome groei¹, bijdraagt aan het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit en het oplossen van een knelpunt. Een initiatief vraagt dus altijd om maatwerk. Wat volgens de gemeente in ieder geval niet wenselijk is:

- ontwikkelingen die niet passen in de stedenbouwkundige structuur;
- het aan elkaar groeien van Leende en Leenderstrijp (landschap moet open blijven);
- verregaande verdichting waardoor landschappelijke doorzichten verdwijnen;
- ontwikkelingen die zorgen voor het ontstaan van ‘achterafgebiedjes’;

De gemeente gaat niet in op de suggesties die zijn gegeven voor locaties waar woningbouw eventueel mogelijk is. De omgevingsvisie gaat namelijk over het bieden van richtinggevende kaders voor activiteiten en ruimtelijke ontwikkelingen en is niet perceelsgebonden. Vanuit de terinzagelegging van de ontwerp-omgevingsvisie gaat de gemeente dan ook niet in op specifieke locaties of individuele verzoeken. Wel geeft de gemeente aan het wenselijk te vinden om via een stedenbouwkundig onderzoek na te gaan waar inbreiding wel en niet wenselijk is in Leenderstrijp.

Aanpassing van de formulering van ‘Transformatie en inbreiding binnen de dorpskernen’ (p.40/41).

Aanpassing van de formulering van de (ruimtelijke) randvoorwaarden bij woningbouwinitiatieven (p65/66.).

Toevoeging van een toelichtingskader over de ‘Uitgangspunten voor de dorpskern van Leenderstrijp (p.65/66).

Kaartaanpassing Leenderstrijp: markeren als dorpskern i.p.v. als bebouwingsconcentratie.

¹ Hierbij zijn de mogelijkheden om te sturen op woningbouw voor lokale inwoners beperkt.

Algemene beantwoording: Provinciale locatie verstedelijking afweegbaar bij Kloostervelden

De gemeente geeft aan dat zij uitgaat van een beperkte rol voor Heeze-Leende in de woningbouwopgave van de Brainportregio. De bijdrage van Heeze-Leende aan de schaa sprong is namelijk vooral gericht op het bieden van een aantrekkelijk (recreatief, natuurrijk) landschap. Daarnaast is het behoud van het bestaande karakter van de dorpen een belangrijk uitgangspunt. Hiermee ligt het startsein voor woningbouwontwikkelingen in eerste instantie bij de lokale behoefte per dorp². In de woningbouwopgave gaat inbreiding voor uitbreiding. De gemeente wil efficiënt gebruik maken van de bestaande bebouwing en ruimte binnen de dorpen. De gemeente staat dan ook open voor initiatieven van: transformatie, woningsplitsing, herstructurering en inbreiding.

Als de woningvraag in de toekomst toeneemt en binnenstedelijke mogelijkheden ontoereikend blijken, dan gaat de gemeente mogelijke uitbreidingslocaties onderzoeken aan de randen van de bestaande dorpskernen. Omdat voor deze uitbreiding toestemming van de provincie nodig is, is het logisch dat dan eerst de locaties onderzocht worden waar de provincie voor open staat. De provincie Noord-Brabant heeft in 2004 locaties aangewezen waar verstedelijking volgens de provincie afweegbaar is. Deze locaties zijn overgenomen in de ontwerp-omgevingsvisiekaart. Hiermee is niet gezegd of ontwikkeling van deze locaties ook voor de gemeente al dan niet afweegbaar is. De gemeente heeft zich hier namelijk niet over uitgesproken in de ontwerp-omgevingsvisie, met uitzondering van de locatie Breedvennen bij de dorpskern Leende³.

De gemeente is zich er echter van bewust dat er onduidelijkheid is ontstaan door de locaties wel over te nemen op de ontwerp-omgevingsvisiekaart. De gemeente kiest er dan ook voor om de provinciale locaties 'verstedelijking afweegbaar' van de omgevingsvisiekaart te verwijderen en in een apart kaartje op te nemen. Hierbij geeft de gemeente aan dat zij zelf nog een nadere afweging moet maken over mogelijke uitbreidingslocaties. Hierbij kijkt de gemeente in ieder geval naar de lokale behoefte per dorp, de landschappelijke inpassing en eventuele gevolgen voor Natuurnetwerk Brabant, de gevolgen voor de ontsluiting, eventuele infrastructurele ingrepen, et cetera.

Zoals hiervoor aangegeven heeft de provincie de 'verstedelijking afweegbaar'-gebieden in 2004 aangewezen. Op dat moment zat Kloostervelden nog in een prille fase, dus in de ogen van de gemeente moet het grote gebied dat rond Kloostervelden aangemerkt is als 'verstedelijking afweegbaar', vooral gezien worden als zoekgebied toentertijd voor de ontwikkeling die de afgelopen jaren op Kloostervelden plaatsgevonden heeft. Een grote uitbreiding van de wijk, kan de gemeente zich op dit moment niet voorstellen. Als er woningen toegevoegd zouden worden, dan zal het hooguit over een beperkt aantal gaan.

Aanpassing van de formulering van de hoofddoelen van paragraaf 5.2.2. Toekomstbestendig wonen (p.40/41).

Aanpassing van de formulering van 'Uitbreiden naast transformatie en inbreiding' (p.40/41).

Toevoeging van een toelichtingskader over de 'Locaties Verstedelijking afweegbaar door provincie Noord-Brabant' (p.40/41).

Kaartaanpassing: Kloostervelden markeren als dorpskern (behorende bij Sterksel) + locaties verstedelijking afweegbaar verwijderen en apart kaartje van maken.

² Hierbij zijn de mogelijkheden om woningen 'toe te wijzen aan inwoners van Heeze-Leende' overigens beperkt.

³ D gemeente vindt Breedvennen (inclusief het evenemententerrein) een kansrijke locatie, mocht het in de toekomst nodig zijn om te kijken naar uitbreidingsmogelijkheden voor wonen/werken.

Algemene beantwoording: Transitie landelijk gebied en perspectief voor de landbouw

De transitie van het landelijk gebied en het perspectief hierin voor de agrarische sector is een belangrijke opgave binnen de gemeente Heeze-Leende. In het Nationaal Programma Landelijk gebied (NPLG) wordt aangegeven dat de transitie gericht kan zijn op innovatie, extensivering, omschakelen naar nieuwe vormen van landbouw, of verplaatsen of beëindiging van het bedrijf. Vanuit het NPLG worden kaders gesteld die de provincies gebruiken om de gebiedsprogramma's op te stellen. In de gebiedsprogramma's leggen provincies vast hoe ze de doelen voor natuur, stikstof, water en klimaat gaan halen. En welke maatregelen daarvoor nodig zijn. De provincie Noord-Brabant werkt momenteel aan de uitwerking van het NPLG in het Brabants Programma Landelijk gebied (BPLG). Met het BPLG streeft de provincie de volgende drie doelen na:

- Realisatie van de wettelijke doelen voor natuur, stikstof, water en klimaat conform de inzet van het NPLG;
- perspectief voor agrarische ondernemers;
- versterking van de leefbaarheid van het landelijk gebied.

Planvorming en planuitvoering van het BPLG vindt vooral plaats in de GGA gebieden

De omgevingsvisie gaat over de langetermijnvisie van de gemeente Heeze-Leende en het bieden van richtinggevende kaders voor activiteiten en ruimtelijke ontwikkelingen. De omgevingsvisie gaat dus vooral over het ruimtelijk aspect in de transitie van het landelijk gebied en het perspectief voor de agrarische sector. Uitgangspunten hierbij zijn:

- Om leegstand (mogelijk gevolgd door verpaupering en ondermijning) in het landelijk gebied te voorkomen, bieden we op plekken waar de omgeving om extensivering vraagt, ruimte voor kleinschalige en passende functieveranderingen van de bouwvlakken.
- De functieverandering dient kleinschalig te zijn op locatieniveau (dus geen grootschalige bedrijvigheid), maar ook cumulatief (dus geen straat vol minicampings).
- De functieverandering moet passen in de omgeving, wat betekent dat we een verandering naar een camping eerder nabij een bosgebied zien en een verandering naar een woning juist nabij een woonkern.
- We werken alleen mee aan functieveranderingen als er sprake is van een substantiële kwaliteitsverbetering, hieronder verstaan we in ieder geval dat verouderde gebouwen gesloopt worden en dat de oppervlakte bebouwing en verharding afneemt.

In gebieden waar geen extensiverings-noodzaak is, zijn we terughoudend met het toestaan van functieverandering. Deze gebieden kunnen dus gezien worden als de gebieden waar de productie-landbouw de meeste toekomst heeft. We wijzen bewust niet aan om welke gebieden het dan gaat; deze maatwerkafweging dient in de gebiedsplannen gedaan te worden. We kiezen er dus bewust voor om een substantieel deel van ons buitengebied beschikbaar te houden voor de landbouw.

Hiermee sluiten we aan bij onze wortels: onze gemeente kenmerkt zich van oudsher als een landbouwgemeenschap. We beseffen wel dat de maatschappij zich ontwikkelt en dat ook ons buitengebied mee zal moeten ontwikkelen. In gebiedsvisies werken we samen met stakeholders uit hoe deze ontwikkeling eruit zou moeten komen zien. Als gemeente beseffen we namelijk dat het nodig is om via gebiedsvisies regie te voeren om ervoor te zorgen dat de goede ontwikkelingen op de goede plek landen en niet uitgesloten worden door eerdere ontwikkelingen.

Om de landbouwgemeenschap ook in de toekomst voor Heeze-Leende te behouden, bieden we beperkte ruimte voor schaalvergroting. Bij voorkeur zien we deze vergroting in areaaluitbreiding om extensivering te bewerkstelligen. We sturen daarop door functieveranderingen in principe te beperken tot de bouwvlakken. Door op de bijbehorende gronden de landbouwfunctie te behouden, bewerkstelligen we per saldo een extensivering. Gezien de claims die er vanuit andere ontwikkelingen (infrastructuur, wonen, natuur etc.) op landbouwgronden liggen, beseffen we dat er met alleen extensivering in de toekomst slechts ruimte is voor een zeer kleine landbouwgemeenschap in Heeze-Leende. Om dat te voorkomen kiezen we er als gemeente voor om, op de plekken waar de omgeving dat aankan, beperkte ruimte bieden aan intensivering mits dit ten dienste staat aan het verbeteren van dierenwelzijn en het verminderen van (milieu)overlast op de omgeving. De afname van overlast vindt bij voorkeur plaats op de directie omgeving van de betreffende boerderij, maar het intensiveren op één locatie om een overlast gevende situatie elders in Heeze-Leende weg te nemen is ook bespreekbaar. Hierbij dient opgemerkt te worden dat dit alleen mogelijk is als de overlast op de direct omgeving van de nieuwe locatie daardoor niet toeneemt en dat voor dit alles nooit in kan gaan tegen landelijk en provinciaal beleid.

Aanpassing van de formulering van paragraaf 3.6. Transitie landelijk gebied (p. 24).

Toevoeging van de passage 'Mogelijkheden in het landelijk gebied; (p.40/41).

Aanpassing van de hoofddoelen in paragraaf 5.3.3. Duurzaam en toekomstbestendig (p. 50).

Aanpassing van de formulering 'Transitie naar een duurzame landbouwsector' (p. 51).

Aanpassing van de formulering 'Verbrede landbouw en invulling vrijkomende agrarische bebouwing' (p. 51).

Aanpassing van de formulering van de transitie van het landelijk gebied in paragraaf 6.5. Landelijk gebied (p. 76/77).

Aanpassing van de formulering van verbrede landbouw en vrijkomende agrarische bebouwing in paragraaf 6.5. Landelijk gebied (p.76/77).

Algemene beantwoording: Werking van het (milieu)mengpaneel (en webdiagram) in de omgevingsvisie

De omgevingsvisie is bindend voor het bestuur, maar niet voor de burger. Het omgevingsplan is dat wel. De bedoeling van de wetgever is dat het beleid en de visie in de omgevingsvisie worden neergelegd en dat het omgevingsplan daar de technisch-juridische vertaling van is. De omgevingsvisie moet daarvoor dan wel de beleidsmatige basis bieden. Juist dit gebeurt vaak onvoldoende: omgevingsvisies geven dan te weinig sturing mee, om goed regels in het omgevingsplan te kunnen opstellen.

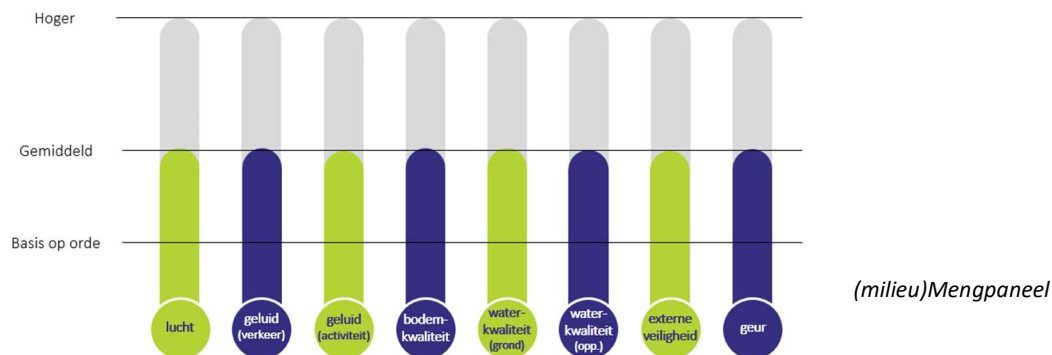
Om hierin te voorzien is per deelgebied nog een nadere koers uitgewerkt. De Koers per deelgebied (hoofdstuk 6) laat zien:

- wat de belangrijkste doelen zijn voor de leefomgeving en de gewenste ontwikkelrichting; en
- welke uitgangspunten (op hoofdlijnen) gelden voor activiteiten en ruimtelijke ontwikkelingen, als beleidsmatige basis voor het omgevingsplan.

Bij de Koers per deelgebied is ook een mengpaneel ingeregeld: het omgevingskader. Met schuifjes is aangegeven hoe hoog de ambitie voor verschillende milieuthema's is in het respectievelijke gebied. Dit zijn (milieu)thema's, waarover in het omgevingsplan concrete uitspraken gedaan moeten worden.

Het onderdeel 'Koers per deelgebied' (hoofdstuk 6) en de bijbehorende uitwerking van de omgevingskader (het mengpaneel) is vooral behulpzaam bij het prioriteren van middelen, het nemen van beleidsbeslissingen en het wegen van initiatieven (buitenplanse omgevingsplanactiviteiten). Dit laatste geldt ook voor de Omgevingstafel. Er mag echter geen absolute waarde worden toegekend aan het mengpaneel. De omgevingsvisie moet in z'n geheel worden meegenomen bij beleidsbeslissingen en de afweging van initiatieven. Dit past bij de aard van de omgevingsvisie, die bovendien ook geen uitspraken doet op perceelsniveau. Zo kan een concrete situatie in een bepaald deelgebied weer afwijken van het deelgebied als totaal.

Op deze manier laat de Koers per deelgebied zien wat de prioritering is in het respectievelijke deelgebied van de verschillende opgaven die worden benoemd in het thematische deel van de omgevingsvisie (hoofdstuk 5). Om deze prioritering telkens te verbeelden was in de ontwerp-omgevingsvisie ook een zogeheten webdiagram opgenomen. In de zienswijzen werd gewezen op de (ogenschijnlijke) dubbele systematiek – webdiagram en (milieu)mengpaneel – die hiermee wordt gehanteerd. De gemeente snapt de onduidelijkheid die mogelijk ontstaat en kiest er daarom voor om de webdiagrammen te verwijderen uit de omgevingsvisie.

Omdat het hier gaat om een eerste versie van de omgevingsvisie (de zogeheten 1.0-versie), is de inregeling van het (milieu)mengpaneel globaal en kwalitatief. Het opnemen van een concrete streefnorm in het mengpaneel is iets dat op termijn - bijvoorbeeld in de omgevingsvisie 2.0 - mogelijk is, maar nu nog te vroeg is. Daarvoor moet interactie met het omgevingsplan hebben plaatsgevonden ('kleine beleidscyclus') of moet in een programma zijn onderzocht wat die concrete streefwaarden en normen betekenen voor het milieu en de bestaande bedrijfsvoering. Voor nu volstaat het benoemen van de uitgangspunten om aan de slag te kunnen met het omgevingsplan.

Het Rijk en provincie hanteren instructieregels die overgenomen of vertaald moeten worden in het omgevingsplan. De provincie Noord-Brabant hanteert in haar omgevingsvisie het begrip 'Basis op orde' om de ondergrens aan te geven. Daarom is in de gemeentelijke omgevingsvisie bij die term aangesloten. Overigens wordt in verreweg de meeste gevallen een hogere ambitie nagestreefd dan de basis op orde. Dit past ook in de algemene uitspraken in de omgevingsvisie die aangeven dat een verbetering van het milieu wordt geambieerd. Ook is van belang dat concrete normen, als die als instructieregel in een amvb of verordening zijn opgenomen, hoe dan ook zullen moeten worden opgenomen of worden vertaald in het omgevingsplan.

De gemeente kan (maar hoeft niet) omgevingswaarden stellen in het omgevingsplan, bijvoorbeeld met betrekking tot luchtkwaliteit. Voor die doelstelling moet een Programma gemaakt worden en de overheid kan erop aangesproken worden als het doel niet gehaald wordt. De meeste gemeenten nemen om die reden geen omgevingswaarden in het omgevingsplan op. Door het begrip omgevingswaarden te hanteren wordt niet aangesloten bij de terminologie van het Rijk omdat de omgevingswaarde niet een van boven opgelegde norm is, maar een vrijwillige ambitie die de gemeente stelt, zoals gezegd, niet in de omgevingsvisie, maar in het omgevingsplan.

Om de werking van het (milieu)mengpaneel duidelijk(er) te maken, passen we de toelichting aan en vereenvoudigen we de mengpanelen tot de instelling van drie mogelijke ambitieniveaus (mate van beïnvloeding): basis op orde, gemiddeld en hoger.

Aanpassing van 'Toelichting (milieu)mengpaneel' (p. 64).

Aanpassing van de instelling van het mengpaneel tot drie mogelijke opties (hoofdstuk 6).

Bijlage:

Samenvatting van de bespreking van de vier ‘hot-issues’ met de gemeenteraad (vrijdag 10 maart 2023).

Om duidelijk te krijgen in welke richting bewogen moet worden bij vier hot-issues die tijdens de raadsbehandeling en terinzagelegging van de ontwerp-omgevingsvisie naar voren zijn gekomen, is op 10 maart 202 een raadsbijeenkomst georganiseerd. Vanwege het uitgebreide en integrale karakter van de visie, was het noodzakelijk om aan de voorkant van de raad richting mee te krijgen. Op basis van deze richting kon de uitwerking van de definitieve omgevingsvisie plaatsvinden, die ter besluitvorming wordt voorgelegd aan de gemeenteraad. Het gaat om de volgende vier hot-issues:

1. Ontwikkelingsmogelijkheden in Leenderstrijp
2. Provinciale locatie verstedelijking afweegbaar bij Kloostervelden
3. Transitie landelijk gebied en perspectief voor de landbouw
4. Werking van het (milieu)mengpaneel (en webdiagram) in de omgevingsvisie

Uitkomst raadsbijeenkomst – ontwikkelingsmogelijkheden Leenderstrijp

De gemeenteraad is van mening dat de huidige ontwikkelingsmogelijkheden in Leenderstrijp te beperkt zijn. De gemeenteraad wil dan ook onder strenge voorwaarden enige ruimte bieden om ontwikkelingen mogelijk te maken, mits de karakteristiek van Leenderstrijp bewaakt blijft. Hiervoor is het belangrijk dat er heldere ruimtelijke kaders worden geformuleerd voor initiatieven.

Uitkomst raadsbijeenkomst – provinciale locatie verstedelijking afweegbaar bij Kloostervelden

De gemeenteraad vindt het belangrijk om in eerste instantie zelf een afweging te maken in mogelijke uitbreidingslocaties, waarbij moet worden uitgegaan van de woonbehoefte per dorp. Aan de hand van opgestelde ruimtelijke kaders wil de gemeenteraad zelf zoekgebieden aanwijzen. De locatie Breedvennen bij Leende acht de gemeenteraad het meest kansrijk. De voorkeur gaat ernaar uit om de provinciale locaties ‘verstedelijking afweegbaar’ met een toelichting op een aparte kaart in de Omgevingsvisie op te nemen.

Uitkomst raadsbijeenkomst – transitie landelijk gebied en perspectief voor de landbouw

De gemeenteraad vindt het belangrijk om in de transitie van het landelijk gebied voldoende perspectief te bieden voor de landbouwsector. Het ontwikkelperspectief moet bovendien langs verschillende transitiepaden gelegd kunnen worden en de karakteristiek van het landschap moet worden bewaakt. Het is nog te vroeg om exact gebieden aan te wijzen waar landbouw ten behoeve van de voedselproductie de meeste toekomst heeft. De gemeenteraad geeft aan dat het belangrijk is om maatwerk te leveren. Dit krijgt vorm in de uitwerking van de verschillende gebiedsplannen.

Uitkomst raadsbijeenkomst – werking van het (milieu)mengpaneel (en webdiagram) in de omgevingsvisie

De gemeenteraad geeft aan dat de mengpanelen in de omgevingsvisie te willen, mits er een duidelijkere toelichting bij komt. Door te werken met het mengpaneel ligt er een basis om te starten met het omgevingsplan. De gewenste concretisering kan in de 2.0-versie plaatsvinden na het doorlopen van de beleidscyclus.